

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

13^E JAARGANG

WOENSDAG 20 JUNI 1928

No. 651

INHOUD.

	Blz.
Mededeelingen van de Centr. Commissie voor de Rijnvaart	522
HET BRAZILIAANSCH GELDWEZEN I door J. Baruch..	523
De contrôle in de Ziektewet II (Slot) door Mr. Dr. J. van Bruggen	525
De Rijksmiddelen	527
AANTEKENINGEN:	
Het Rapport van den Commissaris van de Duitseche Rijksbank	528
Suikerstatistieken van de wereldproductie, het wereldverbruik en den in- en uitvoer	531
Indexcijfers van scheepsvrachten	532
MAANDCIJFERS:	
Posterijen, Telegrafie en Telefonie	532
Overzicht der Rijksmiddelen	533
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	533—540
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Mr. Q. J. Terpstra.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welden Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: S. Posthuma.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonneés, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangetekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No. 6729.

19 JUNI 1928.

De verruiming van de geldmarkt bleef aanhouden, zoodat particulier disconto tot $4\frac{1}{16}$ pCt. terugliep en de prolongatie-rente tot 3½ pCt. kon dalen. Ook het aanbod van call-geld bleef toenemen; de rente hiervoor kon van 3½ pCt. tot 3 pCt. terugloopen. Het aanbod van wissels bleef echter vrij omvangrijk, waardoor in het laatst der week de plaatsing minder gemakkelijk ging. Gisteren-ochtend werd zelfs weder $4\frac{3}{16}$ pCt. toegestaan, maar daarna kwam er weder meer aanbod van geld met afnemend aanbod van wissels, waardoor de rente weder tot $4\frac{1}{8}$ à $4\frac{1}{16}$ pCt. terugliep.

* * *

Op den weekstaat van de Nederlandsche Bank vertoonzen zoowel de post binnenlandsche wissels als de beleeningen een vermindering, en wel van respectievelijk ruim f 3 miljoen en bijna f 4 miljoen. De

post papier op het buitenland vermeerderde met bijna f 0,1 miljoen; de diverse rekeningen onder het actief daarentegen liepen terug met ruim f 2 miljoen.

Het renteloos voorschot aan het Rijk, op de vorige weekbalans nog bijna f 5,2 miljoen bedragende, heeft thans plaats gemaakt voor een saldo in rekening-courant, groot bijna f 4,9 miljoen. Door een kleine toename van de voorraden gouden en zilveren munt, steeg de metaalvoorraad der Bank met ruim f 0,4 miljoen.

De rekening-courant-saldi van anderen daalden met bijna f 6,2 miljoen. De bankbiljetten in omloop daalden van ruim f 790,5 miljoen met bijna f 12,5 miljoen tot ruim f 778 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo steeg van bijna 290,1 miljoen met ruim f 3,1 miljoen tot ruim f 293,2 miljoen. Het dekingspercentage bedraagt ruim 55.

* * *

De wisselmarkt was weder zeer stil. In de meeste koersen kwam geen verandering van beteekenis, hoewel de stemming voor bijna alle wissels iets vaster was. Alleen Spanje was vrij sterk aangeboden. Na een vrij lange rustperiode kwam er in het laatst der week veel aanbod en de flauwe stemming bleef ook in de nieuwe week aanhouden. De koers daalde daardoor van 41,25 tot 40,92½ op gisteren.

LONDEN, 18 JUNI 1928.

Over het algemeen bleef de geldmarkt ook deze week ruim voorzien, zoodat aan alle haar gestelde eischen gemakkelijk kon worden voldaan. Er zijn echter aanduidingen, dat de geldruimte geleidelijk afneemt en daar deze week wederom 3 miljoen pond meer schatkistwissels moeten worden opgenomen dan vervallen, zal ook deze week het voor de markt beschikbare saldo verder inkrimpen. Verdere goudinvoeren zouden natuurlijk weder een verruimenden invloed hebben. Deze week komt weder een belangrijk bedrag uit Zuid-Afrika aan de markt.

De weekstaat van de Bank van Engeland met een vermeerdering van 4 miljoen in den goudvoorraad is een van de gunstigste, die in langen tijd gepubliceerd zijn. De proportie van kas tegen opeischbare voordeelingen à 43½ pCt. is dan ook zeer hoog.

Disconto bleef onder deze omstandigheden op 3½ pCt. genoteerd, terwijl de ondertoon niet zwakker genoemd kon worden.

Een lagere notering is dan ook haast niet mogelijk, waar de clearing-banken geen geld onder 3½ pCt. voor de makelaars en voor de discontomarkt in het algemeen ter beschikking stellen. De discontomarkt werkt dan ook zonder marge en zou een terugkeer tot meer normale noteringen met vreugde begroeten.

Want zelfs indien de Bank van Engeland tot een verlaging van haar disconto met ½ percent mocht overgaan, hetgeen zeer onwaarschijnlijk is, is de notering van 3½ maar weinig of niets te hoog.

Dollars blijven niettegenstaande de groote goudinvoeren op ongeveer hetzelfde niveau van 4.88½, hetgeen wel eenige verwondering wekt.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

VERSLAG VAN HET BUREAU OVER DE WERK-
ZAAMHEDEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
IN HET JAAR 1927.

I.

De Centrale Commissie voor de Rijnvaart heeft in 1927 twee zittingen gehouden, in Maart/April en in November.

Samenstelling van de Commissie.

De samenstelling van de Commissie heeft in 1927 de volgende wijzigingen ondergaan:

De heer de Visser is vervangen door den heer de Ruelle. Sir Cecil Hurst heeft zijn ontslag ingediend.

Aan het eind van het jaar 1927 was de Centrale Commissie dus als volgt samengesteld:

President: de heer Jean Gout.

Het Rijk en de Duitse Oeverstaten:

de heeren Seeliger (gedelegeerde voor Hessen); Peters (gedelegeerde voor Pruisen); Fuchs (gedelegeerde voor Baden); Greuling (gedelegeerde voor Beieren); Kranzbühler, adjunct-gedelegeerde.

België:

de heeren Brunet, de Ruelle.

Frankrijk:

de heeren Mahieu, Silvain Dreyfus, Fromageot, Herreuschmidt.

Engeland:

de heer Baldwin.

Italië:

de heeren Rossetti, Sinigaglia.

Nederland:

de heeren Jhr. van Eysinga, Kröller, Schlingemann.

Zwitserland:

de heeren Herold, J. Vallotton.

Het Secretariaat is als volgt samengesteld:

Secretaris-Generaal: de heer Hostie (Belg.).

Adjunct-Secretaris-Generaal: de heer Charguéraud-Hartmann (Fransohman).

Leden van het Secretariaat: de heeren de l'Espinasse (Hollander), Gerlach (Duitscher).

Secretaris-Archivist: de heer Corthésy (Zwitsers).

Scheepvaartinspecteurs zijn:

voor het Zwitsersche district: de heer Moor, „Kantonsingenieur" te Bazel;

voor het district I A: de heer Peltier, „Ingénieur des Ponts et Chaussées" te Straatsburg;

voor het district I B: de heer Baer, „Oberbaurat" te Mannheim;

voor het district II: de heer Häusel, „Oberbaurat" te Mainz;

voor het district III: ..... 1);

voor het district IV: Jhr. Dittlinger te 's-Gravenhage.

Herziening van de Akte van Mannheim.

De werkzaamheden, betreffende de herziening van de Akte van Mannheim, welke gedurende beide zittingen voortgezet zijn, hebben betrekking gehad op verkeers-(transit) en douane-aangelegenheden. Ook ditmaal heeft het indertijd opgerichte douane-comité, welks samenstelling in den loop van het jaar niet is gewijzigd, de teksten voorbereid, welke de Centrale Commissie in eerste lezing heeft bewerkt.

Betrekkingen met andere internationale lichamen.

De Commissie heeft zich voortdurend op de hoogte gehouden van de werkzaamheden van de Verkeerscommissie van den Volkenbond.

Derde algemeene Verkeersconferentie.

De Centrale Commissie is „ad audiendum" vertegenwoordigd geweest op de derde algemeene Verkeersconferentie, welke te Genève in Augustus/September 1927 plaats had.

Rapport Hines.

a. Concurrentie der spoorwegen.

Het gemengde Comité, waarvan de oprichting in het vorige verslag vermeld is, heeft in 1927 zijn werkzaamheden nog niet beëindigd.

b. De Fransche Surtaxe.

Het hoofdstuk van het Rapport-Hines, getiteld: „Surtaxe française", heeft gedurende de twee zittingen in 1927 aan-

1) De heer Kaufnicht, „Oberregierungs- und Baurat", opvolger van den heer Degener, die zijn ontslag had ingediend, is in December 1927 overleden en aan het eind van het jaar nog niet vervangen.

leiding gegeven tot grondige besprekingen. Besloten is de processen-verbaal der besprekingen aan de Verkeerscommissie van den Volkenbond te doen toekomen.

Privaatscheepvaartrecht.

Het Comité voor het privaatrecht van den Volkenbond heeft wederom in samenwerking met het Comité voor het privaatrecht van de Centrale Commissie zijn werkzaamheden voortgezet. Voornamelijk wat de sociale wetgeving betreft, zijn rapporteurs benoemd met het oog op het bestudeeren van de door het Internationale Arbeidsbureau verzamelde documentatie.

Scheepsmeting.

De Centrale Commissie heeft nota genomen van een mededeeling van den Secretaris-Generaal van den Volkenbond, dat, overeenkomstig het voorstel van de Commissie (zie vorig verslag¹) in artikel 7 van de Overeenkomst, betreffende de scheepsmeting van November 1925, de datum van 1 October 1926 vervangen is door 1 October 1927.

Anderzijds heeft de Belgische delegatie aan de Centrale Commissie den tekst medegedeeld van twee verklaringen, den 5en Maart 1927 te Brussel ondertekend door de Staten ondertekenaars van de Overeenkomst van Brussel, welke door de Algemeene Overeenkomst van 1925 moet worden vervangen; deze verklaringen waren eveneens door Zwitserland ondertekend.

De eerste verklaring luidt als volgt:

„Deutschland, België, Frankrijk en Nederland zijn tot overeenstemming gekomen om gedurende een periode van vijf jaar, te rekenen van 1 October 1927 af, de meetbrieven, welke door Zwitserland voor dezen datum uitgereikt zijn, als gelijkwaardig te erkennen met die, welke volgens de bepalingen van artikel 1 der Overeenkomst van Brussel van 4 Februari 1898 uitgereikt zijn; Zwitserland van zijn kant erkent gedurende dezelfde periode de vóór den 1en October 1927 volgens deze bepalingen uitgereikte certificaten als gelijkwaardig aan die, uitgereikt op zijn eigen grondgebied."

In de tweede verklaring komen Duitschland, België, Frankrijk, Nederland en Zwitserland overeen de nieuwe Overeenkomst op hetzelfde tijdstip te bekrachtigen om zoodoende, overeenkomstig het voorstel der Centrale Commissie, het inwerkingtreden der nieuwe bepalingen evenals het buiten werking stellen van de vroegere overeenkomst, voor zoover het hun grondgebied betreft, gelijktijdig te doen plaats hebben.

In de voorjaarszitting heeft de Commissie nota genomen van deze verklaringen en de delegaties verzocht er bij hunne Regeeringen op aan te dringen, dat de bekrachtiging vóór den 3en Juli 1927 zou kunnen plaats hebben. In de herfstzitting kon de Commissie nota nemen van de bekrachtiging der nieuwe Overeenkomst door Duitschland, België, Frankrijk, Nederland en Zwitserland op 2 Juli 1927 en van hare inwerkingtreding op 1 October 1927.

Gelijktijdig herinnerde zij de delegaties aan het vroegere besluit (zie vorig verslag¹) volgens hetwelk de delegaties der belanghebbende Staten verzocht worden de administratieve bepalingen en de technische instructies, welke in verband met de uitvoering der Overeenkomst van Parijs op hun grondgebied moeten uitgevaardigd worden, aan de Commissie mede te deelen.

De bestaande metingsvoorschriften zijn van 1 April 1928 af niet meer geldig.

Binnenscheepvaartstatistiek.

De Centrale Commissie heeft aan de Verkeerscommissie van den Volkenbond de resultaten der werkzaamheden van het Jaarverslagcomité, het Technische Comité en het Secretariaat medegedeeld. Een speciaal Comité is door de Verkeerscommissie ingesteld met het oog op de studie van dit onderwerp. De werkzaamheden van dit Comité worden voortgezet.

Eveneens heeft een voorloopige gedachtenwisseling in de voorjaarszitting' der Centrale Commissie plaats gehad over de resultaten van het door de Regeeringen ingestelde onderzoek, betreffende de aanwijzingen en voorstellen om trapsgewijze tot een unificatie der binnenscheepvaartstatistiek te komen. Daar het door de belanghebbende administraties ingestelde onderzoek nog niet beëindigd was, is besloten de besprekingen tot de eerste zitting in 1928 uit te stellen.

De Centrale Commissie heeft deelgenomen aan de feesten ter viering van het 50-jarig bestaan van den „Verein zur Wahrung der Rheinschiffahrtsinteressen", welke met veel succes den 6en October 1927 te Duisburg hebben plaats gehad en gedurende welke de „Verein", hiermede gelijktijdig de Nederlandsche Regeering en de Centrale Commis-

¹) Zie E.-S. B. van 11 Mei 1927 blz. 426.

sie willende eeren, aan Jonkheer van Eysinga, Nederlandsch Commissaris, de eervolle onderscheiding van de Rijnvlag heeft uitgereikt.

Conventioneele en reglementaire bepalingen.

In 1927 is slechts een enkele wijziging in de conventionele en reglementaire bepalingen aangebracht.

Deze wijziging heeft betrekking op de Scheepspatenten.

De Belgische Delegatie had aan de Centrale Commissie verzocht de maatregelen te onderzoeken, welke eventueel genomen zouden kunnen worden om, overeenkomstig artikel 356 van het Verdrag van Versailles, de vaartuigen van niet-oeverstaten, welke den Rijn bevaren, van de verplichting vrij te stellen zich tot de bevoegde autoriteit der oeverstaten te moeten wenden om het certificaat van deugdelijkheid, voorgeschreven in artikel 22 van de Akte van Mannheim, te kunnen verkrijgen; de Nederlandsche delegatie heeft daarop, in overleg en in overeenstemming met de Belgische delegatie, voorgesteld in de reglementen voor het onderzoek der vaartuigen een nieuw artikel op te nemen, bepalende, dat de scheepspatenten, uitgereikt door de oeverstaten en inhoudende, dat het vaartuig beantwoordt aan de gestelde eischen voor het onderzoek van Rijnschepen, als gelijkwaardig worden erkend met die, uitgereikt door de niet-oeverstaten, vertegenwoordigd in de Centrale Commissie.

Dit voorstel werd aangenomen. De nieuwe bepaling is 1 November 1927 in werking getreden.

De Centrale Commissie heeft nota genomen van een verklaring van de Zwitsersche delegatie, volgens welke de publicatie in Zwitserland van het gemeenschappelijke politiereglement, met de door de Commissie erin aangebrachte wijzigingen, binnenkort te verwachten is.

(Slot volgt.)

HET BRAZILIAANSCH GELDWEZEN.

I.

Het is geen lichte taak aan lezers, waarvan de meeste slechts zijdelings of oppervlakkig op de hoogte kunnen worden geacht van de vóórgeschiedenis van het Braziliaansche muntwezen en de tegenwoordige economische en financieele constellatie van dit land, in kort bestek een duidelijk inzicht te geven in het wezen van de jongste, bij de wet gesanctioneerde munthervorming van Brazilië.

Ten einde niettemin een min of meer volledig, zij het dan ook schetsmatig overzicht van deze materie te verschaffen, stellen wij ons voor bij onze bespreking de onderstaande indeeling te volgen en deze punts-gewijze te behandelen:

- I. Vóórgeschiedenis van het Braziliaansche Muntwezen.
- II. De belangrijkste bepalingen uit de Wet van 18 December 1926 No. 5108, waarbij „*het monetaire systeem wordt veranderd en economische en financieele maatregelen worden vastgesteld*”, alsmede de belangrijkste bepalingen uit de beide aanvullende decreten n.l. die van 5 Januari 1927 No. 17617 en van 5 Januari 1927 No. 17618, waarbij resp. „*de Banco do Brasil gemachtigd wordt voor rekening van de schatkist wissels in vreemde munt te koopen en te verkoopen*” en „*de oprichting van de Stabilisatie-Kas wordt geregeld*”.
- III. Nadere interpretatie van deze Wetten.
- IV. Practijk van deze Wetten.
- V. Algemeene beschouwingen betreffende de Munthervorming.
- VI. Conclusie.

I. Vóórgeschiedenis van het Braziliaansche Muntwezen.

Een gedetailleerde studie van de geschiedenis van het Braziliaansche muntwezen van vóór November 1926 doet zien, dat overmatige uitgifte van papieren circulatiemiddelen vrijwel constant aan de orde van den dag zijn geweest.

Dit euvel vond zijn oorsprong in de financieele politiek, welke werd gevoerd toen Brazilië nog een

kolonie van Portugal was en heeft zich ook voortgezet, nadat Brazilië een Keizerrijk en vervolgens een Republiek was geworden, zij het dan ook, dat van tijd tot tijd pogingen werden aangewend om tot revalorisatie van de munt te geraken.

In 1808 was de officieele wettelijke pariteit van de Milreis gelijk aan 67½ d.; deze pariteit daalde in 1833 tot 43½ d. als gevolg van inflatie en vervolgens in 1846 tot 27 d., welke laatste koers officieel gehandhaafd is gebleven voor omrekeningsdoeleinden, b.v. bij de berekening der invoerrechten, welke voor een deel in goud en voor een deel in papier moeten worden voldaan.

Intusschen zette de koers zijne daling verder voort en werd in 1906 voor de toen opgerichte Conversie-Kas een koers van 15 d., een jaar later verhoogd tot 16 d., als basis aangenomen.

Nadat gedurende enkele jaren de koers zich ongeveer op deze hoogte had gehandhaafd, faalde ook de Conversie-Kas in hare roeping, hoofdzakelijk als gevolg van de ongunstige handelsbalans en nieuwe uitgifte van papieren geld, waarna zij in 1914 werd gesloten.

Vervolgens zette de verdere daling van den wisselkoers zich voort; de gemiddelde koers gedurende de jaren 1915 tot en met 1923 bedroeg respectievelijk: 12²⁹/₆₄ d., 11¹⁵/₁₆ d., 12⁴³/₆₄ d., 12⁵⁷/₆₄ d., 14²⁵/₆₄ d., 14¹⁵/₃₂ d., 8⁹/₃₂ d., 7⁵/₃₂ d., 5³/₈ d., terwijl deze in Augustus 1924 ± 5³/₈ d., in Januari 1925 ± 6 d. en in Juni 1926 ± 7¹⁷/₃₂ d. bedroeg.

De tijdvakken, waarin de Milreis in waarde daalde, hetzij ten gevolge van uitgifte op groote schaal van circulatiemiddelen (meestal om tekorten op de begroting te dekken), hetzij als gevolg van ongunstige betalings-balansen in slechte exportjaren, wisselen af met betrekkelijk korte perioden, waarin de regeeringen trachtten tot revalorisatie van de Milreis te geraken door te streven naar vermindering der biljetten-circulatie, het scheppen van gunstige betalingsbalansen en dergelijke maatregelen.

De voorganger van den tegenwoordigen President van Brazilië, Arthur da Silva Bernardes, die van 1922—1926 het bewind voerde, volgde een politiek van revalorisatie van de munt; hij had hierbij succes, hoofdzakelijk als gevolg van den gunstigen export, de vrij gunstige betalingsbalans (mede door \$-leeningen welke in de Vereenigde Staten werden afgesloten), de opheffing van de begrotingstekorten, alsmede de vermindering van de fiduciaire circulatie, n.l. van 2.964.000³ Contos in 1924 tot 2.625.972 Contos in Mei 1926.

De koers was, na in Augustus 1924 ± 5³/₈ d. te hebben bedragen, in 1926 op een peil van ± 7¹/₂ d. gekomen; de toenmalige President van den Staat Sao Paulo, Washington Luiz Pereira de Souza, candidaat gesteld voor het Presidentschap van de Republiek voor de periode 1926—1930, voerde zijn verkiezings-campagne met „de stabilisatie van de Braziliaansche munt” als hoofdpunt van het programma, hetwelk bij zijn eventueele verkiezing door zijn Regeering zou worden gevolgd. Gelijk in de meeste Republikeinsche landen is constitutioneel de macht van den President veel grooter dan in een gematigd monarchaal geregeerd land de macht van het Staatshoofd.

Na zijn verkiezing aanvaardde Washington Luiz op 15 November 1926 zijn ambt, onder groote populariteit bij het volk.

Uit de voorgaande beschouwingen blijkt, dat, terwijl in de meeste Europeesche landen de devalorisatie van de munt haar oorsprong vond in de economische wanverhoudingen, ontstaan door den grooten oorlog 1914—1918 en de onlangs in vele dezer landen plaatsgevonden stabilisatie (zij het dan, dat deze in de meeste gevallen niet samenging met volledige revalorisatie) derhalve na betrekkelijk korten tijd tot stand is gekomen, de geleidelijke waardevermindering van de Braziliaansche munt veel verder terugligt.

Verder zagen [wij, dat reeds in 1906 een ernstige poging werd gedaan om tot stabilisatie van de Milreis te geraken en wel door de stichting van de Conversie-Kas, welke poging evenwel als niet geslaagd, na enkele jaren moest worden opgegeven.

Het stabilisatieplan van Washington Luiz kan derhalve als het ware als een zuiver intern Braziliaansch verschijnsel worden beschouwd, doch het valt merkwaardigerwijze samen met een soortgelijk en met succes bekroond streven in andere ex-belligerente landen, iets, wat uit psychologisch oogpunt beschouwd, niet anders dan Brazilië ten goede kan komen, in aanmerking nemende, dat hier stabilisatie zonder gelijktijdige buitenlandsche credietverschaffing niet wel mogelijk kan worden geacht.

II. De belangrijkste bepalingen uit de wetten, betrekking hebbende op het Stabilisatie-plan.

De meest relevante bepalingen en zinsneden zullen wij door cursiveering aangeven.

De wet No. 5108 van 18 December 1926, waarbij „het monetaire systeem wordt veranderd en economische en financiële maatregelen worden vastgesteld”, bepaalt o.m. het volgende:

a) *Het goud wordt als monetaire standaard ingevoerd en een nieuwe munteenheid, Cruzeiro genaamd, zal worden aangemunt op basis van 900/1000 gram fijn goud en 100/1000 gram alliage en zal deelbaar zijn in centesimo's.*

b) *Al het papiergeld, dat op het tijdstip van de invoering van de wet in circulatie is (en 2.569.304 Contos bedraagt) zal in goud worden geconverteerd op dusdanige basis, dat 200/1000 gram overeenstemt met 1 Milreis.*

Deze basis beteekent, dat 1 Milreis overeenstemt met 5.911 d. = $5^{59}/_{64}$ d. = 29.85 cents Hollandsche usance en dat 1 Cruzeiro, gelijkstaande met 5 Milreis papier, correspondeert met 29.555 d. = ± f 1.49.

c) *Het tijdstip, waarop deze conversie zal plaats vinden, alsmede de wijze waarop deze zal geschieden, zal worden vastgesteld door een Decreet van de Uitvoerende Macht, terwijl deze conversie eerst 6 maanden na de publicatie van dit Decreet in werking zal treden.*

d) *De financiële bronnen, waaruit het fonds zal worden gevormd, hetwelk zal dienen ter converteering van het in circulatie zijnde papiergeld, zullen worden samengesteld uit:*

1) de op het oogenblik van invoering van de wet reeds aanwezige goudreserve, welke in overeenstemming met de reeds bestaande wetten bestemd was voor inlossing, garantie en conversie van het papiergeld. (Deze goudreserve bedraagt circa £ 10.000.000.)

2) de goudreserve, welke op grond van de onder I genoemde wetten alsnog zal kunnen worden gevormd.

3) de batige saldi van de begroting.

4) *de opbrengst van crediet-transacties, welke worden afgesloten met het speciale doel om de papircirculatie in goud te converteeren.*

5) de bedragen, welke verder voor ditzelfde doel zullen worden bestemd, zooals b.v. een deel van de winst van de Banco do Brasil, zulks in overeenstemming met clause 3 van het tusschen de Banco do Brasil en de regeering afgesloten contract van 24 April 1923, hetwelk werd geautoriseerd bij de wet No. 4635 A van 8 Januari 1923 en welk contract deel zal uitmaken van de thans geautoriseerde hervorming.

e) Voor de periode, gedurende welke het Decreet van de Uitvoerende Macht, genoemd onder No. c, nog niet zal zijn uitgevaardigd, wordt een Stabilisatie-Kas ingesteld, welke zal dienen voor de omwisseling van biljetten in goud en van goud in biljetten en zulks op de onder b genoemde basis.

Deze Stabilisatie-Kas zal t.z.t. deel kunnen uitmaken van de Banco do Brasil, zoodra laatstgenoemde instelling zal zijn hervormd.

f) Het ontvangen goud, hetwelk bestemd is voor de

conversie van de biljetten, zal bij de Stabilisatie-Kas of bij hare filialen te Londen en New York worden bewaard; onder geen voorwaarde mag het goud gebruikt worden voor eenigerlei ander doeleinde dan voor de conversie der uitgegeven biljetten; de Schatkist garandeert deze biljetten, welke wettig betaalmiddel zullen zijn.

g) *De Uitvoerende Macht verkrijgt de bevoegdheid handel te drijven in vreemde munt, teneinde den bij de wet gedachten koers van $5^{59}/_{64}$ d. te handhaven.*

Opdat dergelijke operaties kunnen worden uitgevoerd (hetgeen niet geschieden kan door de Stabilisatie-Kas) zal de Uitvoerende Macht — zoodra de hervorming van de Banco do Brasil een „fait accompli” zal zijn geworden — het goudfonds mogen gebruiken, hetwelk de dekking vormt voor de biljetten-uitgifte van de Banco do Brasil; hiertegenover zal de Staat de garantie dezer bankbiljetten op zich nemen.

h) Zoodra de inwisselbaarheid welke onder b is besproken, een feit zal worden, zal de Uitvoerende Macht bij Decreet kunnen vaststellen: het aanmunten, het gewicht, de waarde, het model, alsmede de namen van de goud-, zilver-, nikkel- en koperstukken, onderverdeeld in decimale eenheden.

i) Dezelfde verhouding tusschen goud en papier, welke vóór de conversie bestond in de invoerrechten en buitenlandsche betalingen, zal ook na de conversie ongewijzigd gehandhaafd blijven.

j) *De Uitvoerende Macht verkrijgt de bevoegdheid het contract met de Banco do Brasil te hervormen en dit contract in overeenstemming te brengen met deze wet.*

k) *De Uitvoerende Macht verkrijgt verder bevoegdheid om in binnen- en buitenland de voor de uitvoering van deze wet noodig geachte crediet-transacties af te sluiten en daarvoor termijn, rente, amortisatie en garantie vast te stellen.*

Het Decreet No. 17617 van 5 Januari 1927, waarbij „de Banco do Brasil gemachtigd wordt voor rekening van de schatkist wissels in vreemde munt te koopen en te verkopen”, bepaalt o.m.:

a) *dat de Banco do Brasil gemachtigd wordt om voor rekening van de Schatkist wissels in vreemde munt te koopen en te verkopen, opdat de koers, vastgesteld in Art. 2 van de Hoofdwet (conversie op basis 200/1000 gram = $5^{59}/_{64}$ d.) gehandhaafd blijve, en*

b) *herhaalt de onder bovengenoemd nummer g van de wet No. 5108 genoemde bepaling, inzake de benutting van de goudreserve van de Banco do Brasil op de daarin gestipuleerde voorwaarden.*

Het Decreet No. 17618 van 5 Januari 1927, waarbij „de oprichting van de Stabilisatie-Kas wordt geregeld”, bevat o.m. de volgende belangrijkste bepalingen:

a) In de eerste plaats worden de verschillende in de hoofdwet genoemde clausules, voor zoover deze betrekking hebben op de oprichting van de Stabilisatie-Kas, herhaald.

b) *De Kas zal ontvangen goud in baren of gemunt goud, hetzij van Braziliaanschen of buitenlandschen oorsprong, waartegenover den aanbieders biljetten ter hand zullen worden gesteld, welke in waarde gelijkstaan aan het ontvangen goud en wel op de in de Hoofdwet vastgestelde basis.*

c) *Deze biljetten, welke wettig betaalmiddel zullen zijn, zullen, bij aanbieding; door de Stabilisatie-Kas op zicht en zonder eenigerlei restrictie van tijd of hoeveelheid tegen goud worden ingewisseld.*

Indien de houder van deze biljetten zulks wenscht, of wanneer zulks het Gouvernement past, kan de Stabilisatie-Kas tegen de in Rio de Janeiro ontvangen biljetten, het goud leveren in Londen of New York.

De Kas zal te dien einde een schriftelijke machtiging ten gunste van den houder van deze biljetten afgeven, tegen aanbieding waarvan de filialen in Londen of New York op zicht de hoeveelheid goud

ter hand zullen stellen, welke correspondeert met het bedrag van de door de Stabilisatie-Kas in Rio de Janeiro ontvangen biljetten.

d) De biljetten, welke door de Stabilisatie-Kas zullen worden uitgegeven, zullen zijn van 10, 20, 50, 100, 200, 500 Milreis en 1 Conto de Reis, corresponderende resp. met 2, 4, 10, 20, 40, 100 en 200 gram goud, samengesteld uit 900/1000 gram fijn en 100/1000 gram alliage.

III. Nadere interpretatie van de Wetten.

De wetten, waarvan hier de voornaamste bepalingen zijn aangehaald, zijn volgens de algemeen heerschende opvatting technisch tamelijk gebrekkig geformuleerd en zonder de aanvullende mondelinge verklaringen, welke bij de indiening van het wetsontwerp door den toenmaligen „leader” van de meerderheid in het Parlement zijn verstrekt, voor oningewijden buitengewoon moeilijk te begrijpen.

Blijkens deze mededeelingen beoogt de wet:

a) volledige inwisselbaarheid in goud van de binnenlandsche papiercirculatie;

b) de stabiliteit van de Braziliaansche munt ten opzichte van de buitenlandsche op basis van $5^{59}/_{64}$ d., hetwelk de koers is, welchen de wet als basis heeft aangenomen.

Het ligt in de bedoeling de hervorming niet ineens doch in 3 stadia te bewerkstelligen en wel op de volgende wijze:

a) kunstmatig zal de wisselkoers op de bij de wet vastgestelde basis van $5^{59}/_{64}$ d. worden gehouden, hetgeen mogelijk is door het mechanisme van de Stabilisatie-Kas, waardoor stijging wordt voorkomen in verband met de mogelijkheid om te allen tijde goud in Brazilië in te voeren en dit goud bij deze Kas in te wisselen tegen biljetten, tot den daarvoor vastgestelden koers, terwijl daling kan worden tegengegaan, doordat de Schatkist zelve, of door bemiddeling van de Banco do Brasil, op de wisselmarkt kan intervenieren en een eventueel dreigende daling van den koers door verkoop van buitenlandsche valuta kan voorkomen.

De uit Schatkist-biljetten en Banco do Brasil-biljetten bestaande circulatie ad 2.569.304 Contos blijft voorloopig bestaan, doch zal in geen geval kunnen toenemen.

De *nieuwe* biljetten, welke in circulatie zullen mogen komen, zullen uitsluitend bestaan uit biljetten, uitgegeven door de Stabilisatie-Kas, welke hier toe slechts overgaat, indien haar de tegenwaarde in goud ter beschikking wordt gesteld; deze Stabilisatie-Kas-biljetten zijn bij de Kas te allen tijde en onmiddellijk weder in goud inwisselbaar.

b) na volkomen aanpassing van het geheele economische leven aan den nieuwen koers van $5^{59}/_{64}$ d. zal na een voorafgaande periode van zes maanden per Decreet de totale papiercirculatie (dus tevens omvattende de oude circulatie ad 2.569.304 Contos) van Brazilië inwisselbaar worden verklaard in goud op deze basis van $5^{59}/_{64}$ d. Dit Decreet zal tevens nauwkeurig vaststellen op welke wijze deze conversie zal geschieden.

Het fonds, waartegen deze inwisseling zal plaats vinden, zal dienen te zijn gevormd uit de bronnen, genoemd onder No. d van de Hoofdwet.

c) als laatste fase zal de nieuwe muntsoort Cruzeiro (alsmede hare fracties) worden aangemunt en dit gemunte goud in circulatie worden gebracht, waarbij vanzelfsprekend een bepaalde verhouding tusschen Cruzeiro en tegenwoordige Milreis dient te worden vastgesteld, welke verhouding, naar men algemeen aanneemt, zal zijn 1 Cruzeiro = 5 Milreis, dus 1 Cruzeiro = 29.555 d.

De invoering van de nieuwe munteenheid Cruzeiro is derhalve, gelijk veelal ten onrechte wordt aangenomen, nog geenszins een „fait accompli” en zal volgens het thans bestaande plan eerst in laatste instantie plaats vinden.

J. BARUCH.

(Slot volgt.)

DE CONTRÔLE IN DE ZIEKTETWET.

II (Slot).

Meer uitvoerig werd in het nummer van 13 Juni door mij uiteengezet, dat de loonlijsten voor de Ongevallenverzekering geen bruikbaar controle-middel opleveren, enerzijds om na te gaan door welken risico-drager het ziekterisico voor een bepaalden arbeider wordt gedragen en anderzijds om vast te stellen, of een bepaald arbeider als verzekerde voor de Ziektewet bekend is. Op grond der onbruikbaarheid van dit controle-middel werd een algemeene registratie van alle verzekerden bij de openbare organen, gelijk in de ongewijzigde Ziektewet-Talma is voorgeschreven, noodzakelijk geacht.

In de Memorie van Toelichting wordt tegen individuele boeking van alle verzekerden bij de Raden van Arbeid, aangevoerd, dat dit niet onaanzienlijke kosten zou vorderen, immers, wij lezen (pag. 4): „De inschrijving voor de eerste maal van alle arbeiders in den zin der Ziektewet zoude, naar eene door den toenmaligen Voorzitter van de Vereeniging van Raden van Arbeid in zijne in het jaar 1926 bij de herdenking van het eerste lustrum dier Vereeniging gehouden rede gegeven berekening, met zich brengen een uitgaaf van 400.000 gulden. Daarbij zoude dan komen het jaarlijks uit te geven bedrag voor het bijhouden van het register der ingeschrevenen, in verband met verandering van werkgever, wijziging in verdiende loonen, verandering van woonplaats enz. Stelt men het totaal aantal arbeiders op 1.500.000, waarvan allicht de helft verzekerd zal zijn bij bijzondere instellingen, dan zoude met de algemeene inschrijving ongetwijfeld jaarlijks een niet te verwaarlozen kostenbedrag zijn gemoeid”.

Dit argument moet thans nader worden getoetst, bij welk onderzoek het gaat om tweeërlei, vooreerst om de kosten der eerste inschrijving en daarnaast om de blijvende jaarlijksche kosten, die voor het bijhouden van het register benodigd zullen zijn.

Wat de eerste onkosten betreft willen wij er op wijzen, hoe door Mr. Wittert van Hoogland reeds is aangetoond in dit blad („E.-S.B.” 14 Dec. 1927, No. 624, pag. 1095 1e kolom) dat, indien de door hem destijds geschatte 400.000 gulden in 10 jaarlijksche annuïteiten worden afgeschreven, de kosten per jaar 2 cent per verzekerde zouden zijn, zoodat zij volstrekt niet op de premie zouden drukken.

Daarnaast merken wij nog op, dat het bedrag, door Mr. Wittert van Hoogland destijds genoemd, betrekking had op kosten, welke gemaakt moesten worden bij een *uitschifting* uit de Invaliditeitsverzekering van allen, die niet volgens de ten tijde van de bovenbedoelde berekening geldende Ziektewet (inclusief hare wijzigingen) zouden verzekerd zijn, waarbij onder de toenmalige Ziektewet een geheel andere groep arbeiders viel als thans het geval zal zijn, zoodat dit cijfer alle beteekenis heeft verloren. Sedert de Minister in zijn ontwerp (artikel 2) allen, die in loondienst zijn, tot arbeiders in den zin der Ziektewet heeft geproclameerd, vallen alle verzekerden volgens de Invaliditeitswet — behoudens de zoogenaamde slapers, d.w.z., diegenen, welke, hoewel daartoe gerechtigd, geen vervallenverklaring hebben afgelegd (art. 55 I.W.) — vanzelf onder de Ziektewet. Al deze menschen zijn bij de Raden van Arbeid individueel geregistreerd, terwijl de slapers bij de Raden van Arbeid reeds zijn aangeteekend, zoodat om deze uit te schiften geen extra-arbeid en -kosten noodig zullen zijn. Alleen de arbeiders, welke niet volgens de Invaliditeitswet, maar wel volgens de Ziektewet verzekerd zullen zijn, moeten worden opgespoord en dit betreft naar schatting 400.000 personen. Zelfs dit zal nog maar voor de helft waar zijn, omdat straks een belangrijk deel van deze 400.000 personen bij de Invaliditeitswet individueel geregistreerd zal worden, indien — gelijk het ontwerp van wijziging der Invaliditeitswet bepaalt — de loongrens van toelating (art. 4 I.W.) tot f 2000.— zal

worden verhoogd en ook de leeftijdsgrens voor toelating hooger zal worden gesteld. Gevoeglijk kan daarom op de uitvoering van de Invaliditeitswet een deel dezer kosten drukken.

Op grond van recente, voor vergelijking vatbare, cijfers meenen wij een benadering te kunnen geven van de benoodigde eerste onkosten. Bij den Raad van Arbeid te Dordrecht werd in de jaren 1926 en 1927 een systematische contrôle gehouden om na te gaan, of wel alle 14—21-jarigen (d.w.z. zij, die op 3 Dec. 1919, den datum van het in werking treden der Invaliditeitswet, geen 14 jaar oud waren en die dus niet bij de eerste inschrijving in 1919 in de verzekering konden worden opgenomen) als verzekerden van de Invaliditeitswet bekend waren. Uit deze 14—21-jarigen werden uitgeschift zij, die niet en zij die wel in loondienst waren en werd voorts nagegaan wie als verzekeringsplichtig waren ingeschreven, om zoo vast te stellen, wie nog ontbraken.

Van de Gemeente-Besturen werd tegen betaling ontvangen een opgave van alle 14—21-jarigen in totaal 28414 personen. Van deze 28414 14—21-jarigen werd nagegaan, wie reeds als verzekeringsplichtigen bekend waren. Ten aanzien van de overigen — 13709 — werd een onderzoek in den buitendienst gedaan om vast te stellen of door hen al dan niet in loondienst arbeid werd verricht.

Dit vrij omvangrijke extra-werk kostte 60 cent per nieuwe inschrijving. Gelet op het feit, dat ongeveer 400.000 nieuwe inschrijvingen, volgens de Ziektewet, kunnen worden verwacht, zullen naar onze meening de eerste onkosten naar dezen norm gerekend hoogstens 240.000 gulden bedragen; en is men met deze schatting aan den veiligen kant.

Aangezien bij de uitbreiding van den kring van verzekerden, volgens de Invaliditeitswet, die boven is vermeld, de onkosten der daaraan verbonden individuele registratie toch moeten worden gemaakt, zal ten laste van de invoering der Ziekteverzekering blijven een bedrag in eens van hoogstens f 120.000.—. Inderdaad, deze kosten kunnen, gelet op het groote belang der zaak, dat in de Memorie van Toelichting wordt erkend, geen bezwaar van betekenis meer worden genoemd.

Werden echter de *kringen der verzekerden volgens de Invaliditeitswet en de Ziektewet gelijkgesteld*, zooals dezerzijds meermalen is bepleit, dan ware het vraagstuk der registratie op eenmaal opgelost, zonder dat het een cent zou kosten en tevens een stap gedaan in de richting van unificatie. Gelet op het voorstel tot uitbreiding van het aantal verzekerden voor de Invaliditeitswet zijn daartegen geene overwegende bezwaren meer aan te voeren en zou het wegens zijn eenvoud alle aanbeveling verdienen.

In de tweede plaats willen wij nagaan, hoe het staat met de kosten, die voor het bijhouden van de registers, in verband met de mutaties, zullen moeten worden gemaakt. Zonder practische ervaring zijn deze kosten niet te begrooten, omdat alles zal afhangen van het feit, hoe groot het aantal bijzondere risicodragers zal worden. Wij meenen echter, dat deze kosten, welke, gelet op de ervaring door de Raden van Arbeid bij de mutaties voor de I.W. bij verhuizing van den eenen naar den anderen Raad opgedaan, ongetwijfeld zullen meevallen, geheel buiten geding moeten blijven, omdat zij — onafhankelijk van het feit of een algemeene registratie van alle verzekerden bij de Raden van Arbeid al dan niet zal plaatsvinden — toch zullen moeten worden gemaakt.

In de Memorie van Toelichting wordt blijkbaar over het hoofd gezien, dat deze mutaties ook bij de voorgestelde regeling moeten worden aangeteekend.

In art. 96, lid 2 Z.W., wordt bepaald dat de aansprakelijkheid van de bijzondere ziekenkas eindigt op den dag volgende op dien, waarop aan den bevoegden Raad van Arbeid mededeeling is gedaan, dat de verzekering van een bepaalden verzekerde bij die bijzon-

dere kas is geëindigd. Deze gegevens teekent de Raad van Arbeid natuurlijk aan.

Uit art. 101, 5° Z.W. volgt, dat bij het eindigen van de loondienstbetrekking, tusschen ondernemer en arbeider, het risico van de ondernemingsziekenkas eindigt en daaruit vloeit weer voort, dat aan den werkgever, wiens personeel bij zulk een kas is verzekerd, de namen gevraagd moeten worden van alle arbeiders, die bij hem in en uit den dienst treden.

Evenzoo zal — gelijk uit art. 104a, lid 2 Z.W. volgt de Raad van Arbeid een opgave krijgen van de aansluiting en beëindiging van lidmaatschap van werkgevers bij de bedrijfsverenigingen verzekerd, hetgeen vanzelf medebrengt, dat daarna bij deze werkgevers geïnformeerd wordt, welke arbeiders in hun dienst waren.

Een en ander wordt in artikel 11 en 104c der Ziektewet met nadruk vastgelegd. Al deze gegevens moeten individueel worden opgeteekend, anders zijn zij waardeloos, want deze inlichtingen zullen noodig zijn om den omvang van het risico der Raden van Arbeid vast te stellen.

Trouwens ook de bijzondere risicodragers zullen er vanzelf toe komen om een hoofdelijke administratie voor alle ziektegevallen in te voeren; daartoe worden zij door de wet zelf genoopt.

Op enkele bepalingen der wet, die — zulkas wordt nadrukkelijk opgemerkt — onveranderd voorkomen in het ontwerp Ziekte- en Ongevallenwet, Aalberse, ten aanzien waarvan de te maken opmerkingen dus *evenzeer* gelden, willen wij wijzen.

De uitzonderingen, die in artikel 43 Z.W. genoemd worden, eischen hoofdelijke boeking van de betrokken personen. Met het oog op herhaalde aanvraag bij denzelfden of later bij een anderen risicodrager, moeten bij elken risicodrager bekend blijven de namen van hen, aan wie op grond van art. 44 Z.W. ziekengeld is geweigerd. Eveneens voert de regeling voor de werklozen tot individuele registratie, daar ter voldoening aan art. 46 Z.W. moet kunnen worden nagegaan, of een bepaald arbeider, die binnen een maand, nadat hij werkloos is geworden, ziek wordt, gedurende ten minste twee maanden, aan de werkloosheid voorafgaande, *onafgebroken* bij een of meerdere risicodragers verzekerd is geweest, omdat hij anders geen recht heeft op ziekengeld.

Nog sterker spreekt de noodzakelijkheid van hoofdelijke boeking van alle ziektegevallen, als men bij art. 38 Z.W. de regeling voor herhaalde ziekte nagaat. In een tijdvak van 12 maanden wordt bij herhaalde ziekte uit dezelfde ziekte-oorzaak hoogstens gedurende 180 dagen ziekengeld uitgekeerd, terwijl voor elke volgende tijdsperiode van 12 maanden in dit geval 90 dagen ziekengeld wordt betaald. Het bewuste tijdvak vangt aan met den eersten dag, over welken wegens ongeschiktheid tot werken uit die oorzaak ziekengeld is uitbetaald en het is duidelijk, dat, waar men van geen enkel ziektegeval *a priori* kan zeggen, hoe lang het zal duren en bij een schijnbaar onschuldig uitzien ziektegeval later kan blijken, dat het is veroorzaakt door een ziekte, die van sleependen aard is, het niet mogelijk is dit artikel toe te passen, tenzij terstond bij elk ziektegeval de aanvangsdag en de ziekte-oorzaak wordt opgeteekend.

Daarom zal — ten spijt van de collectieve premie-inning — de ziekengelduitkeering er vanzelf alle risicodragers toe nopen om een hoofdelijke boeking voor alle voorkomende ziektegevallen in te voeren, aangezien zij anders bij toepassing van verschillende wetsbepalingen vast zullen loopen.

Evenwel leert de ervaring, dat na ongeveer 2 à 3 jaren vrijwel alle verzekerden minstens eenmaal ziekengeld zullen hebben getrokken en waar, naar wij aantoonen, elk ziektegeval hoofdelijk geboekt zal moeten worden, zullen na 2 of 3 jaar vrijwel alle verzekerden hoofdelijk zijn geregistreerd; alleen deze registratie geschiedt achteraf, niet op uniforme wijze en is zeer verbrokken.

Daarom rijst de vraag, waarom men, gelet op deze feiten, bezwaren heeft tegen een voorafgaande registratie van alle verzekerden, bij welke registratie uniformiteit kan worden betracht en aan elken verzekerde een vast grondnummer kan worden aangewezen in de centrale klapper der Raden van Arbeid, zoodat straks bij correspondentie tusschen de Raden van Arbeid, de risicodragers en de risicodragers onderling, nimmer twijfel omtrent de identiteit van den betrokken arbeider zal kunnen bestaan.

Deze registratie biedt bovendien positieve voordelen. Zoowel de risicodragers, als de werkgevers en de arbeiders, kunnen steeds informeerden bij de Raden van Arbeid bij welken risicodrager een bepaald arbeider voor ziekte was of is verzekerd.

Meermalen komt het voor, dat de werkgever zelf niet weet, aan welke bedrijfsvereniging hij het risico voor de verzekering voor ongevallen of ziekte van zijn personeel heeft overgedragen, omdat alles is gegaan over een plaatselijk agent, met wien de werkgever alleen te maken heeft gehad. Bij moeilijkheden tusschen werkgevers en arbeiders hebben de laatsten er groot belang bij, dat zij, buiten den werkgever om, te weten kunnen komen, tot welke bedrijfsvereniging zij zich moeten wenden om uitkeering. Voor een risicodrager heeft het beteekenis te weten welke risicodrager of risicodragers vroeger het risico voor een bepaalden verzekerde hebben gedragen. Daarbij komt, dat, indien het noodzakelijk is met het oog op wetswijziging, de kosten van een bepaalden maatregel te berekenen en ook voor tal van statistische doeleinden, een algemeene individueele registratie bij de Raden van Arbeid groot nut zal afwerpen. Trouwens ook voor een efficiënte toepassing van de Invaliditeitswet is dit alleszins gewenscht.

Daarom moge de wensch uitgesproken worden, dat de behandeling der Ziekte wet den Minister er toe zal voeren op dit punt tot de regeling van de ongewijzigde wet. Talma terug te keeren; hierdoor alleen zal een juiste en overzichtelijke uitvoering der Ziekte wet mogelijk worden gemaakt.

Dordrecht.

Mr. Dr. J. VAN BRUGGEN.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Mei 1928, in vergelijking gebracht met de overeenkomstige cijfers van Mei 1927.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand *f* 50.740.500 op tegen *f* 48.497.200 in Mei 1927 en vertoonden mitsdien een vooruitgang van *f* 2.243.300. De totale opbrengst overtrof de raming met een bedrag van *f* 11.909.100. In dit accres droeg voor het leeuwendeel de inkomstenbelasting bij (voor ruim 8½ miljoen) en voorts de grondbelasting en de registratierechten, welke middelen in de maand Mei steeds zeer ruim plegen te vloeien. Zooals op den middelenstaat is aangeteekend, is een vergelijking van raming en opbrengst evenwel zeer onzuiver, daar in de raming der inkomstenbelasting een belastingverlaging van *f* 15.000.000 is opgenomen, waarvan de invloed zich eerst in de tweede helft van dit jaar zal doen gevoelen. Ook ten opzichte van de personeele belasting geeft de vergelijking geen juist beeld, daar de geraamde opbrengst van dit middel *f* 6.500.000 lager is gesteld, terwijl de belastingverlaging, in verband waarmede de betreffende middelenpost werd verminderd, zich nog slechts in beperkte mate doet gevoelen.

De totaal-opbrengst over de eerste vijf maanden van dit jaar bedroeg *f* 213.203.500, d.i. *f* 1.415.400 meer dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. Voorts werd de raming in genoemde periode met *f* 19.046.400 overtroffen. Ten aanzien van dit cijfer moet evenwel dezelfde opmerking worden gemaakt als hienboven ten opzichte van de laatste maand-opbrengst. Past men met het oog hierop de noodige correcties toe, daarbij tevens de rijwielbelasting bui-

ten beschouwing latende, waarvan in 1928 slechts 10 pCt. tegen in 1927 40 pCt. aan de gewone middelen ten goede komt, dan blijkt, dat het voordelig verschil tusschen raming en opbrengst feitelijk met bijna 9 miljoen behoort te worden verlaagd.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorig jaar vertoonden de grondbelasting, de inkomstenbelasting, de vermogensbelasting, de dividend- en tantiëmebelasting, de rechten op den invoer, de geslacht-, de wijn-, de gedistilleerd-, de bier- en de tabakaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de zegelrechten, de registratierechten en de domeinen een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de personeele belasting, het statistiekrecht, de zout- en de suikeraccijns, de belasting op rijwielen, de rechten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking en de loodsgelden. De akten voor de jacht en visscherij brachten slechts *f* 500 meer op en kunnen worden verwaarloosd. Uit een en ander kan blijken, dat de loop der middelen in de afgelopen maand vrij gunstig mag worden genoemd.

In tegenstelling met de vorige maand gaf de grondbelasting ditmaal weer een stijging in opbrengst te zien (van *f* 234.400), waardoor de opbrengst over de eerste vijf maanden *f* 557.700 steeg boven die van hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. Ten deele valt hierin de factor der snellere invordering te onderkennen. Ook de raming werd in de maanden Januari t.m. Mei 1928 overschreden (met *f* 563.700), en dit dank zij de omstandigheid, dat de grondbelasting in de afgelopen maand *f* 1.148.800 meer dan ½ der raming in de schatkist bracht. Bij dit laatste dient intusschen te worden bedacht, dat dit middel in de maanden April—Juni het ruimst pleegt te vloeien.

De personeele belasting liep in opbrengst terug (nadeelig verschil *f* 414.100), waarin de invloed der belastingverlaging, tot stand gebracht door de wet van 28 December 1926, Staatsblad No. 432, te bespeuren is. Gerekend over vijf maanden kwam in het loopende jaar *f* 185.300 minder binnen dan in het voorafgaande. Ook de raming werd in dit tijdperk niet bereikt; de achterstand beliep *f* 2.423.100, waarbij intusschen moet worden opgemerkt, dat de eerste maanden van het jaar voor de personeele belasting onvoordeelig zijn. Overigens moge nogmaals in herinnering worden gebracht, dat laatstgenoemd cijfer feitelijk met ongeveer 2 miljoen moet worden verhoogd, daar de belastingverlaging, met het oog waarop de betreffende middelenpost *f* 6½ miljoen lager werd geraamd, zich in de eerste maanden des jaars slechts in geringe mate deed gevoelen.

De inkomstenbelasting gaf een flink accres te zien (van *f* 664.300) en leverde zoodoende de recordopbrengst op van *f* 15.622.600. De raming werd met ruim 8½ miljoen overtroffen, waarbij intusschen niet mag worden vergeten, dat de maand Mei voor dit middel de gunstigste maand pleegt te zijn. Bij vergelijking van de ontvangsten over de eerste vijf maanden van 1927 en 1928 blijkt, dat de opbrengsten als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden verdeeld:

	Jan. t/m. Mei 1927	Jan. t/m. Mei 1928
1924/25....	<i>f</i> 716.000,—	—
1925/26....	„ 2.647.400,—	<i>f</i> 518.300,—
1926/27....	„ 50.354.900,—	„ 2.621.700,—
1927/28....	„ 1.200,—	„ 49.881.700,—
1928/29....	„ —	„ 300,—
Totaal.	<i>f</i> 53.719.500,—	<i>f</i> 53.022.000,—

De vergelijking valt in het nadeel van 1928 uit; in het loopende jaar kwam tot dusver *f* 697.500 minder binnen dan in het voorafgaande. De factor der snellere invordering schijnt thans alle beteekenis te hebben verloren. Daarentegen werd de raming met niet minder dan *f* 17.605.300 overtroffen. Deze overschrijding is geheel normaal, daar in de eerste vijf maanden van het jaar doorgaans meer dan de helft van de geheele jaar-opbrengst wordt ontvangen.

Neemt men voorts in aanmerking, dat de opbrengst der inkomstenbelasting voor 1928 f 15 miljoen lager is gesteld, terwijl de belastingverlaging, in verband waarmede het ramingscijfer werd teruggebracht, eerst met 1 Mei in werking is getreden, dan valt hieruit af te leiden, dat de overschrijding der raming feitelijk f 6¼ miljoen minder is geweest.

De vermogensbelasting liep op met f 339.400. Door de mindere ontvangsten in het eerste kwartaal dezes jaars kwam de totale inkomst over de eerste vijf maanden echter slechts f 220.500 boven die van hetzelfde tijdvak van 1927 uit. De raming werd gerekend over vijf maanden met f 923.000 overschreden. Ook voor dit middel zijn evenwel de eerste maanden van het jaar niet de onvoordeeligste.

De dividend- en tantiëmebelasting bracht het voor de maand Mei vrij hooge bedrag van f 1.276.100 op, zijnde f 315.300 meer dan in de gelijknamige maand van 1927. Tot dusver gaf het loopende jaar een surplus van f 869.700 boven het vorige; echter werd $\frac{5}{12}$ der raming niet gehaald. Het nadeelig verschil bedroeg f 4.239.300, hetgeen bij een middel, dat op zoo onregelmatige wijze wordt geïnd, geen reden tot ongerustheid behoeft te geven en dit te minder, waar de eerste maanden van het jaar voor deze belasting steeds ongunstig zijn. In dit verband moge nog in herinnering worden gebracht, dat voor het loopende jaar een hogere opbrengst van f 6 miljoen is geraamd; op het oogenblik kan nog niet worden uitgemaakt, of deze raming gerechtvaardigd zal blijken te zijn.

De rechten op den invoer bleven zich in stijgende lijn bewegen en leverden, evenals de eerste vier maanden van het jaar, een hogere inkomst (thans van f 271.400) dan in Mei 1927. Vermoedelijk mag hierin een gevolg worden gezien van een door de stabilisatie voortschrijdende verhooging der prijzen van verschillende buitenlandse artikelen. Daarentegen vertoonde het statistiekrecht een geringe daling in opbrengst (van f 2.300). Over de eerste vijf maanden hebben beide middelen ruim gevloeid; het accres boven dezelfde maanden van 1927 bedroeg onderscheidenlijk voor de invoerrechten en het statistiekrecht f 2.370.300 en f 115.800. Ook de raming werd bij beide middelen overschreden; het surplus bedroeg respectievelijk f 3.219.600 en f 57.100, een uiteraard zeer bevredigende uitkomst.

De accijnzen maakten over het algemeen geen kwaad figuur. De zoutaccijnzen liep opnieuw eenigszins in opbrengst terug (met f 1.200). Over 4 maanden beliep de teruggang f 103.800, vermoedelijk wegens de hogere invoeren van geraffineerd zout, waarvan wel invoerrecht, doch geen accijnzen wordt betaald. Daarentegen wees de geslachtaccijnzen een accres van f 71.400 aan, waarschijnlijk toe te schrijven aan een meerder verbruik van rundvleesch wegens de hooge prijzen van varkensvleesch en voorts aan het afnemend verbruik van bevroren buitlandsch vleesch. Voor de geringe stijging van den wijnaccijnzen (f 300) is een bepaalde oorzaak niet aanwijsbaar; de opbrengst van dit middel is trouwens in de beide eerste maanden van het kwartaal van weinig betekenis. De gedistilleerdaccijnzen gaf een stijging in opbrengst te zien van f 537.800, doch deze vooruitgang is slechts schijnbaar, daar in de maand Mei ditmaal een betaaldag méér viel dan in het vorige jaar; feitelijk bleef de loop van dit middel zich in dalende richting bewegen. Gerekend over vijf maanden kwam reeds f 79.800 beneden de opbrengst van dezelfde periode van het jaar 1927 binnen en f 645.000 minder dan $\frac{5}{12}$ der raming. Het bier gaf f 68.900 méér te boeken dan in Mei 1927; de raming werd in de afgelopen maand met f 12.100 overschreden. De suikeraccijnzen liep in opbrengst achteruit (decrees f 46.700). Neemt men evenwel in aanmerking, dat de maand Mei in 1927 5 verschijndagen van den crediettermijn telde tegen 4 in 1928, dan blijkt per saldo, dat de suikeraccijnzen dit jaar veel meer heeft opgebracht,

hetgeen wel eenigszins bevreemdt, gezien de ruime ontvangsten uit dit middel in de eerste maanden van dit jaar en indien men bovendien bedenkt, dat de suikerprijzen achteruit loopen. Vermoedelijk slaan de handelaars nog steeds voorraden in met het oog op den onzekeren toestand der suikermarkt. Ten slotte moge nog worden vermeld, dat de tabakaccijnzen opnieuw een stijging in opbrengst te zien gaf; het surplus bedroeg ditmaal f 43.300. Gerekend over vijf maanden werd reeds f 770.400 méér dan in het vorige jaar ontvangen en f 428.200 boven $\frac{5}{12}$ der raming.

De belasting op gouden en zilveren werken bracht f 3.400 méér op dan in Mei 1927; de voortdurende stijging dezer belasting, die reeds 1½ jaar aanhoudt, demonstreert ten duidelijkste de opleving, die in de goud- en zilverindustrie valt waar te nemen. De belasting op rijwielen leverde f 127.500 minder voor de schatkist op. Tot dusver werd in totaal uit dit middel ontvangen f 5.672.500, waarvan 10 pCt. aan de gewone middelen ten goede kwam. De totale opbrengst over het tijdvak Januari—Mei 1927 beliep f 6.368.200. Neemt men in aanmerking, dat de prijs van een rijwielplaatje van f 3 tot f 2.50 is teruggebracht, dan blijkt, dat dit jaar reeds beduidend meer plaatjes zijn verkocht dan in de eerste vijf maanden van het vorige jaar.

Van de middelen, die in meer rechtstreeksch verband staan met het zakenleven, gaven de zegelrechten een stijging te zien van f 350.600, die voor het grootste gedeelte aan een vooruitgang der beursbelasting (met f 492.200) mag worden toegeschreven. Ook de registratierechten leverden meer op (f 1.381.300), en brachten daardoor het sedert 1921 niet meer gehaalde bedrag van f 3.791.400 in de schatkist. Ook gerekend over vijf maanden maakt deze groep van middelen een goed figuur. De raming werd met resp. f 660.600 en f 2.993.200 overschreden, en dit niettegenstaande de ramingscijfers voor 1928 f 5.000.000 en f 1.500.000 hooger zijn gesteld.

De successierechten wezen een lagere opbrengst aan (van f 1.448.300), waarin de doorwerking van de verlaging van het recht krachtens de wet van 28 December 1926, Staatsblad No. 429, tot uitdrukking komt. Van Januari t.m. Mei 1928 kwam reeds f 5.284.900 minder binnen. Weliswaar werd de raming overschreden (met f 168.700), doch het opbrengstcijfer is voor 1928 dan ook f 5.000.000 lager geraamd dan voor 1927.

De domeinen gaven f 19.700 méér, de loodsgelden daarentegen f 18.700 minder te boeken. Over vijf maanden kwam van laatstgenoemd middel f 9.700 minder binnen. Ook de raming werd niet gehaald (nadeelig verschil f 199.500).

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” bedroegen in de afgelopen maand f 9.963.600 tegen f 12.188.600 in Mei 1927. Van eerstgenoemd bedrag was ruim f 6.700 aan de Verdedigingsbelastingen te danken. In de eerste vijf maanden van 1928 kwam in totaal f 37.349.300 binnen (in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar f 47.356.300).

Voor het „Wegenfonds” werd in de afgelopen maand f 1.891.900 geïnd, waarvan f 290.300 op rekening komt van de Rijwielbelasting. De opbrengst over de eerste vijf maanden van 1928 bedroeg f 10.374.900 (waarvan f 5.105.200 rijwielbelasting).

AANTEKENINGEN.

Het Rapport van den Commissaris van de Duitse Rijksbank.

Het tusschentijdsche rapport, dat de Commissaris van de Rijksbank aan de Commissie van Herstel uitgebracht heeft, omvat de periode van 1 Sept. 1927 tot 31 Mei 1928. Ten aanzien van de gebeurtenissen, welke in de maanden September, October en November plaatsgevonden hebben, wordt verwezen naar het vorige rapport.¹⁾

¹⁾ Dit rapport is besproken in de E.-S. B. van 21 Dec. 1927. (Red.)

De dekking van de bankbiljetten door goud en deviezen bedroeg in deze verslagperiode gemiddeld 53,6 pCt. Het hoogste percentage werd op 23 Nov. met 59,8 pCt. bereikt, het laagste percentage op 31 Maart met 47 pCt. De goudvoorraad is van 31 Aug. tot 30 April met R.M. 188,3 millioen toegenomen. Het invoeroverschot van goud bedroeg R. M. 205 millioen, waarvan de industrie R. M. 30,6 millioen en de Rijksbank R. M. 174,4 millioen ontving.

De ontwikkeling van het geldlooze betalingsverkeer heeft zich ook in 1927 verder voortgezet, zoowel voor het giro- als voor het postchequeverkeer, zooals de onderstaande tabel duidelijk aangeeft.

Omzetten van het Giroverkeer van de Rijksbank en van het Postchequeverkeer.
(In Milliarden R.M.)

Jaar	Giroverkeer van de Rijksbank	Postchequeverkeer
1924	465,5	78,5
1925	472,4	110,8
1926	539,4	114,8
1927	628,8	136,1

Ook het telegraphische evenals het internationale giroverkeer ontwikkelt zich bevredigend.

Sedert Februari van dit jaar worden door de Rijksbank in opdracht van het Ministerie van Financiën schatkistpromessen met een looptijd van 80-90 dagen op de open markt aangeboden. De afrekening heeft plaats tegen particulier disconto.

Volgens de wet tot verandering van de bankwet van 8 Juli 1926 mag de Rijksbank schatkistpromessen, waarvoor, behalve het Rijk, ook nog een ander borg staat, disconteerden en beleenen tot een maximumbedrag van R. M. 400 millioen. Op 30 April jl. werd voor het eerst door de Rijksbank voor een bedrag van R. M. 1.000.000 aan schatkistpromessen gedisconteerde.

Op 1 April van dit jaar is de nieuwe verordening op de Rijkskassen van 6 Augustus 1927 in werking getreden. De kassen van het Rijk worden onderscheiden in een centrale kas, hoofdkassen en bijkassen. Bij de oprichting van de Rijksbank in 1875 werd de functie van de centrale kas aan de Rijksbank overgedragen. In 1924 werd de centrale kas weer bij het Ministerie van Financiën ondergebracht. De nieuwe regeling laat dezen toestand bestaan. Het saldo van de centrale kas wordt in het algemeen bij de Rijksbank gehouden.

Het beleenen van schuldbrieven van het Rijk met langen looptijd is door de bepaling van 26 Januari 1928, uitgevaardigd door het Ministerie van Financiën, veel gemakkelijker geworden. Volgens de bankwet van 30 Aug. 1924 werd voor het beleenen van een Rijksobligatie de garantie van twee borgen vereischt, waarvan de één een bankfirma moest zijn, die in Duitsland werkzaam is. Onder leiding van de Reichsanleihe A. G. heeft zich echter een groep van banken gevormd, wier leden zich bereid verklaard hebben de door de bankwet van 1924 vereischte borgstelling provisie-vrij over te nemen. Degenen, die geld tegen onderpand van rijksobligaties willen opnemen, behoeven met deze groep echter niet in verbinding te treden. De kantoren van de Rijksbanken verstrekken de noodige inlichtingen en belasten zich met de vereischte formaliteiten.

Ook in dit rapport wordt een overzicht van den algemeenen economischen toestand gegeven. In het najaar van 1927 bleef het in den zomer van dat jaar bereikte niveau vrijwel gehandhaafd. De laatst beschikbare cijfers toonen evenwel een dalende tendens. Het is echter nog te vroeg om te kunnen zeggen, of deze ontwikkeling tot een algemeenen teruggang van de conjunctuur zal leiden.

Het rapport wijst dan op de toenemende arbeidsmoeilijkheden, welke de conjunctuur beïnvloeden. Karakteristiek voor den tegenwoordigen toestand

is ook het toenemende verschil tusschen de binnenlandsche en buitenlandsche prijzen van een aantal massaproducten ten nadeele van de eerstgenoemden. Deze prijsverschillen zijn in Duitsland reeds lang bekende verschijnselen. Van den laatsten tijd dateeren de verdere verhooging van de binnenlandsche prijzen voor ijzer en staal en de verhooging van den steenkolenprijz met R.M. 2,— per ton, welke verhooging slechts in die gebieden door te voeren was, waar de buitenlandsche concurrentie aan de hooge Duitsche prijzen geen afbreuk kon doen.

Bij de werkloosheidscijfers moet men in aanmerking nemen, dat het tegen het einde van het vorige jaar toenemende aantal ondersteunde werklozen, naast de in de eerste plaats werkzame economische factoren, ook beïnvloed is geworden door de nieuwe regeling van de werkloosheids-ondersteuning, die per 1 October 1927 in werking is getreden. Op dien datum is de uit de openbare middelen betaalde werkloosheids-ondersteuning door een werkloosheidsverzekering vervangen, terwijl bepaald werd, dat het vroeger bestaande onderzoek naar de noodzakelijkheid van ondersteuning vervallen zou en door een wettelijk recht op ondersteuning vervangen zou worden. De nieuwe wet zal weliswaar tot een verhooging van het werkloosheids-cijfer bijgedragen hebben, maar aan den anderen kant is deze toeneming gecompenseerd, doordat de vroegere trekkers van een gewone ondersteuning naar de crisisondersteuning overgeplaatst zijn, waardoor het aantal vaste ondersteuning-trekkenden verminderd is.

Wat het prijsniveau betreft, blijkt uit een vergelijking met dat van Engeland en de Vereenigde Staten, dat sedert 1926 de prijzen in Duitsland een stijgende tendens vertoonen, terwijl omgekeerd de prijzen in Engeland sedert eind 1926 en die in de Vereenigde Staten sedert het midden van dat jaar zich op een lager niveau zijn gaan bewegen.

Uit de gegevens van het statistische Reichsamt blijkt, dat de prijzen voor agrarische producten, die sedert begin 1927 een dalende lijn vertoonden, zich sedert Maart van dit jaar in stijgende richting bewegen. De prijzen der industriele eindproducten bleven stijgen, terwijl de productie-middelen sedert December een gelijke tendens te zien gaven.

Bij de in- en uitvoercijfers zijn die van de industriele grondstoffen en halffabrikaten en die van de industriele eindproducten van bijzondere beteekenis. De invoer van grondstoffen en halffabrikaten, die gedurende het grootste deel van 1927 min of meer stabiel was, begon in September opnieuw te stijgen tot Februari, toen een reactie intrad en het invoercijfer tot R.M. 600 millioen, overeenkomende met dat van midden 1927, daalde. De uitvoer van eindproducten is sedert het begin van het vorige jaar over het algemeen gestegen.

De betalingsbalans over 1927 toont een groot verschil met die van 1926. Terwijl in dat jaar de goederenhandelsbalans een actiefsaldo van R.M. 837 millioen aanwees, sloot 1927 met een passiefsaldo van R.M. 2.854 millioen, d.w.z. een verschil van ongeveer R.M. 3,7 milliard. De cijfers over het kapitaalverkeer met het buitenland toonen een gelijke verschuiving. Na aftrek van de saldi van de goud- en deviezenbeweging van de Deutsche circulatiebanken ten bedrage van R.M. 452 millioen, blijkt dat Duitsland in 1927 voor R.M. 4.142 millioen in het buitenland, zoowel op korten als op langen termijn geleend heeft. Het eveneens hooge cijfer voor 1925 wordt daardoor, wanneer men eveneens de goud- en deviezenbeweging buiten beschouwing laat, nog met R.M. 22 millioen overtroffen. Onderstaand volgt een overzicht van de Deutsche betalingsbalans over de jaren 1924 tot 1927, waarbij men rekening moet houden met het feit, dat deze cijfers grootendeels op schattingen berusten.

Saldi van de Deutsche Betalingsbalans van 1924 tot 1927.
(In Millioenen R.M.)

	1924	1925	1926	1927
Goederenhandel..	- 1.803	- 2.400	+ 837	- 2.854
Diensten	+ 212	+ 321	+ 316	+ 344
Interest	+ 80	- 90	- 200	- 430
Herstelbetalingen	- 284	- 1.057	- 1.191	- 1.584
Touristenverkeer.	- 65	- 85	- 75	- 70
Kapitaalverkeer.	+ 1.860	+ 3.311	+ 313	+ 4.594

Uit het verloop van den wisselkoers blijkt, dat, met uitzondering van een kleine onderbreking in Januari, de sedert Juni 1927 sterke positie van de Deutsche Rijksmark zich tot einde Mei gehandhaafd heeft. De jongste disconto-verhoogingen van verschillende Federal Reserve Banken en met name die van de Federal Reserve Bank van New York op 17 Mei is voorshands zonder invloed gebleven, hoewel in de laatste dagen van Mei de koersen van het pond en den dollar aanzienlijk verbeterden. Deze sterke positie van de Mark is voor een groot deel toe te schrijven aan het voortdurend hoge renteniveau op de Deutsche geldmarkt, waardoor veel buitenlandsche credieten op korten termijn worden aangetrokken. Daarnaast zullen tot op zekere hoogte de vorderingen, voortvloeiende uit het vrijgeven van de in beslag genomen Deutsche eigendommen in de Vereenigde Staten niet zonder invloed geweest zijn. Aan den anderen kant valt in deze periode het verbod van de Beratungsstelle tegen het opnemen van buitenlandsche leeningen door publiekrechtelijke instellingen.¹⁾

De algemeene tendens van de geldmarkt was een stijgende tot het eind van het jaar; in het begin van dit jaar kwam eenige ontspanning, die in Januari en Februari aanhield. Daarna volgde weer een stijging tot einde Maart; van dit tijdstip af bleven de verschillende koersen ongeveer gelijk, maar het niveau ligt aanzienlijk hoger dan dat van het afgelopen jaar. Weliswaar toonen ook de buitenlandsche geldkoersen een stijging, doch deze bleef gering, zoodat de aantrekkingskracht van de Deutsche markt voor buitenlandsch geld over het geheel verhoogd is.

De jaarwisseling stelt steeds groote eischen aan de geldmarkt; bij de gewone ultimo-behoefden komen die voor couponbetalingen en die voor de publiekrechtelijke instellingen, die ditmaal bijzonder hoog waren in verband met de aflossing van leeningen. De uitbetaalde bedragen komen echter weer ter beschikking van de banken; daarbij komt, dat door de groote omzetten tegen Kerstmis en de uitverkoopen aan het begin van het nieuwe jaar de voorraden der detaillisten afnemen, die hierdoor weer hun bank- en wisselschulden kunnen afbetalen. In de lente nemen de seizoensbehoefden wederom toe en ultimo Maart is geld meestal zeer schaarsch door de kwartaalsbetalingen (rente- en dividendbetalingen en belastingen) en het afsluiten van de jaarrekeningen van de meeste publiekrechtelijke instellingen. De Maart-ultimo was dan ook dit jaar moeilijk, hoewel er tegenover stond, dat voor verschillende bedrijfstakken het hoogtepunt van de in 1927 bereikte conjunctuur reeds overschreden scheen te zijn.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de in Deutschland geplaatste emissies in 1927 en het 1ste kwartaal van 1928, vergeleken met de in het buitenland opgenomen Deutsche leeningen. De cijfers over de drie eerste kwartalen van 1927 zijn gecorrigeerd en correspondeeren daarom niet alle met die uit het vorige rapport, welke eveneens overgenomen werden in onze reeds bovengenoemde bespreking.²⁾

Na de uitgifte van de Rijksleening van R.M. 500 millioen in Februari 1927, was de binnenlandsche markt niet zeer ruim. De plaatsing van pandbrieven

¹⁾ Zie voor deze kwestie het artikel van Dr. Carl Krämer „De discussie over de buitenlandsche credieten van Deutschland”, verschenen in de E.-S. B. van 13 Juni jl. (Red.)

²⁾ Zie E.-S. B. van 21 Dec. 1927. (Red.)

Leeningen van het Rijk, Staten en Gemeenten	Emissies in Deutschland			Deutsche leeningen in het buitenland			Totaal
	Aandelen	Totaal ¹⁾ algerond	Publiek- rechtelijke	Gemengde ²⁾	Privaat- rechtelijke		
(In Millioenen R.M.)							
1e kw. '27	667,5	570	2.000	—	39	81	119
2e „ '27	46,0	480	950	99	2	52	153
3e „ '27	—	500	800	122	260	334	716
4e „ '27	—	450	700	151	255	181	587
1e „ '28	219,0	250	1.050	116	123	137	376

¹⁾ Pandbrieven en particuliere leeningen inbegrepen.

²⁾ Hieronder zijn opgenomen die leeningen, welke naar de kwaliteit van hun debiteuren een publiekrechtelijk karakter hebben, volgens hun gebruik echter het dichtst bij privaatrechtelijke leeningen staan en daarom niet zonder meer tot een van deze groepen gerekend kunnen worden.

was bijzonder moeilijk, terwijl de emissies van publiekrechtelijke leeningen en industrieele obligatiën bijna geheel tot stilstand gekomen waren. Langzamerhand herstelde de geldmarkt zich echter en tegen het einde van het jaar kwamen aanzienlijke bedragen vrij in verband met de couponbetalingen en de amortisatie en aflossingen van leeningen (alleen reeds voor de aflossing van de Rijksleening R.M. 138 millioen). Dit was de oorzaak, dat verscheidene credietinstellingen in December met nieuwe emissies op de markt kwamen, bijna allen met het begin 1927 noodgedwongen weder ingevoerde 8 procent rentetype.

In Januari en Februari volgden enkele groote credietnemers (I. G. Farbenindustrie en de Rijksspoorwegen) en in Maart talrijke gemeenten, die in het buitenland geen geld mochten opnemen en zich daarom tot de binnenlandsche markt wendden.

Dat het meerendeel van deze leeningen zoo gemakkelijk geplaatst werd, moet niet aan de ontwikkeling van de binnenlandsche markt toegeschreven worden. Zeer waarschijnlijk heeft een groot deel der pandbrieven en der nieuwe emissies zijn weg naar het buitenland gevonden. Bovendien was de plaatsing van de nieuwe leeningen slechts mogelijk, omdat zij een rendement opleverden, dat in vergelijking met het buitenlandsche renteniveau zeer hoog was te noemen.

De aandelenemissies bleven in de laatste helft van 1927 ongeveer op dezelfde hoogte als in de eerste helft. Het eerste kwartaal van 1928 toont evenwel een aanzienlijken achteruitgang. De sedert Augustus 1927 ingetreden onafgebroken daling van de aandelenkoersen kwam eind November tot stilstand, wat toe te schrijven was aan de dekkingsaankopen van baisse speculanten, maar eveneens aan de steunaankopen van de groote banken in verband met het opstellen van de jaarbalansen, zoodat in Januari weer een reactie volgde. In Februari zette een nieuwe stijging in; aanvankelijk stegen bepaalde groepen aandelen, hoofdzakelijk door buitenlandsche aankopen, doch langzamerhand begon ook het Deutsche publiek zich in meerdere mate voor aandelen te interesseeren. De opwaartsche beweging werd krachtiger, omdat de dividendbetalingen, die over het algemeen hooger waren dan in de laatste jaren het geval was, aanzienlijk tot vergrooing van het vertrouwen in de Deutsche N. V. bijdroegen.

Het rapport eindigt met de conclusie, dat de afgelopen periode voor de Rijksbank een tijd van verdere consolidatie is geweest. De toeneming van de binnenlandsche wissel-portefeuille, waardoor 1927 zich gekenmerkt heeft, is tot staan gekomen en heeft zelfs voor een zekere inkrimping plaats gemaakt, terwijl de krachtige positie van de Mark het de Rijksbank mogelijk gemaakt heeft haar goud- en deviezenvoorraad, ondanks groote onttrekkingen, zooals voor de herstelbetalingen, te versterken.

Suikerstatistieken van de wereldproductie, het wereldverbruik en den in- en uitvoer.

Dr. Gustav Mikusch te Weenen zendt ons 3 suikerstatistieken. De eerste heeft betrekking op de wereldproductie van suiker in de laatste jaren.

Statistiek der Wereldsuikerproductie.

	1913/14	1925/26	1926/27	1927/28
	in 1000 metrieke tonnen ruwsuikerwaarde			
Bietsuiker.				
Europa:				
Duitschland	2.716	1.599	1.663	1.670 ¹
Tsjechoslowakije		1.510	1.042	1.245 ¹
Oostenrijk	1.680	78	80	110 ¹
Hongarije		166	175	186 ¹
Frankrijk	797	754	713	875 ¹
België	230	332	233	273
Nederland	231	300	277	254
Polen	—	581	556	553 ¹
Rusland	1.740	1.188	970	1.483 ¹
Denemarken	144	180	155	143
Zweden	137	206	21	145
Italië	330	159	310	281
Spanje	188	273	242	218 ¹
Joegoslavië	6	63	78	85
Roemenië	39	123	147	148
Engeland	4	58	173	227 ¹
Overig Europa	17	30	81	110
Totaal Europa	8.259	7.599	6.916	8.006
Amerika:				
Ver. Staten en Canada ..	753	944	938	1.115
Australië:				
(Victoria/Maffra)	1	3	2	1
Azië:				
(Japan, Korea, Mandsjoerije, Turkije)	—	19	20	26
Totale Bietsuikerproductie	9.013	8.565	7.876	9.148
Verhouding tot 1913/14	100	95.0	87.4	101.5
Rietsuiker.				
Europa:				
Spanje	8	9	13	10
Amerika:				
Louisiana en Texas	283	134	45	68 ¹
Portorico en Maagdeneilanden	336	559	578	646 ¹
Hawai	560	717	739	760 ¹
Cuba	2.638	4.956	4.580	4.081 ¹
Britsch W.I. en Br.				
Guyana	251	321	324	363 ¹
Fransch West-Indië	81	84	75	74 ¹
San Domingo en Haïti	107	368	328	369 ¹
Mexico	130	190	185	185 ¹
Overig Midden-Amerika	59	115	133	135 ¹
Peru	179	270	376	350 ¹
Argentinië ²⁾	278	396	476	422
Brazilië	203	887	851	850
Overig Zuid-Amerika ¹⁾³⁾	47	81	86	100
Totaal Amerika	5.152	9.078	8.776	8.403
Azië:				
Britsch-Indië	2.478	3.212	3.476	3.440 ¹
Java	1.531	2.446	2.104	2.567
Formosa en Japan	261	607	511	609 ¹
Philippijnen ⁴⁾	233	436	580	610 ¹
Overig Azië ¹⁾	320	252	260	260
Totaal Azië	4.823	6.953	6.931	7.486
Afrika:				
Egypte	69	96	72	90 ¹
Mauritius	272	268	214	240 ¹
Zuid-Afrikaansche Unie	84	218	220	224
Overig Afrika ¹⁾	81	138	151	144
Totaal Afrika	506	720	657	698
Australië:				
Queensland en Nieuw Z. Wales	270	526	420	500
Fidji	94	72	96	108
Totaal Australië	364	598	516	608
Totale Rietsuikerproductie	10.853	17.358	16.893	17.205
Verhouding tot 1913/14	100	159.9	155.7	159.1
Wereldsuikerproductie	19.866	25.923	24.769	26.353
Verhouding 1913/14	100	130.5	124.7	132.7

¹⁾ Schatting. ²⁾ Suiker tel quel. ³⁾ Met uitzondering van

de productie der kleine molens, die niet in een statistiek onder te brengen zijn. ⁴⁾ Zonder de in het binnenland verbruikte „Muskovaden” suiker.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van het suikerverbruik in de wereld, gedurende het campagnejaar 1926/27, vergeleken met 1925/26. Het totaalcijfer van Europa en Amerika toont een daling, terwijl dat van Azië en Afrika een stijging te zien geeft. Het verbruik van Australië is stationnair gebleven.

Suikerverbruik der wereld.

	1925/26		1926/27	
	Verbr. in 1000 t.	Verbr. p. hoofd in K.G.	Verbr. in 1000 t.	Verbr. p. hoofd in K.G.
Europa:				
Duitschland	1.432	22.6	1.521	23.9
Tsjechoslowakije	408	28.6	370	25.7
Oostenrijk	198	29.8	176	26.3
Hongarije	91	11.0	103	12.4
Zwitserland	155	39.4	135	34.3
Frankrijk	979	24.2	816	20.1
België	193	24.7	173	21.9
Nederland	213	28.7	219	29.2
Groot-Brittannië	1.898	41.6	1.888	41.1
Polen	297	10.6	343	11.5
Sovjet-Unie	1.013	7.1	1.068	7.4
Denemarken	186	53.8	170	48.5
Zweden	223 ¹	36.8	230 ¹	37.9
Italië	361	8.9	367	8.9
Spanje	233	10.8	255	11.7
Overig Europa	776	10.1	784	10.1
Totaal Europa	8.656	16.7	8.618	16.5
Azië:				
China en Hongkong ..	1.000 ²	2.3	1.010 ²	2.3
Britsch-Indië	4.100 ²	12.6	4.250 ²	13.0
Japan en Formosa	782	9.3	789	9.3
Java	220 ²	5.7	240	6.1
Overig Azië	346	4.1	403	4.7
Totaal Azië	6.448	6.5	6.692	6.7
Afrika:				
Egypte	120 ²	8.6	120 ²	8.5
Zuid-Afrikaansche Unie ..	157	19.1	170 ²	20.6
Mauritius	7	17.9	7 ²	17.9
Overig Afrika	260 ²	2.3	271 ²	2.4
Totaal Afrika	544	4.0	568	4.2
Amerika:				
Vereenigde Staten	6.200 ^{1 2}	53.5	6.000 ^{1 2}	51.2
Hawai	13 ²	40.0	13 ²	38.8
Portorico en Maagdeneilanden	50 ²	35.1	55 ²	38.2
Cuba	150 ²	43.9	155 ²	44.9
Canada	400 ¹	41.3	378 ^{1 2}	38.5
Britsch-West-Indië en				
Guyana	24 ²	11.4	24 ²	11.3
Fransch-West-Indië	5 ²	10.2	5 ²	10.1
Haïti en San Domingo ..	13 ²	4.1	13 ²	4.0
Mexico	160 ²	11.2	160 ²	11.2
Overig Midden-Amerika ..	83 ^{1 2}	13.2	89 ^{1 2}	13.9
Argentinië ³⁾	344	34.1	343	33.2
Brazilië	840 ²	25.2	830 ²	24.5
Peru	57 ¹	9.8	52 ¹	8.9
Overig Zuid-Amerika ..	216	9.9	210	9.5
Totaal Amerika ..	8.555	37.5	8.327	36.1
Australië:				
Australië (Vasteland) ..	380 ²	63.3	380 ²	62.1
Overig Australië	74 ²	26.9	74 ²	26.6
Totaal Australië ..	454	51.9	454	51.0
Wereld	24.657	13.1	24.659	13.0

¹⁾ Kalenderjaar 1927, resp. 1926. ²⁾ Schatting. ³⁾ Suiker tel quel.

Het laatste overzicht geeft de in- en uitvoercijfers van suiker voor de vijf werelddeelen in het oogstjaar 1926/27 vergeleken met die van 1925/26.

In- en uitvoer van Suiker.

	1925/26		1926/27	
	Invoer in 1000 metr. tonnen	Uitvoer Ruwsuiker waarde	Invoer in 1000 metr. tonnen	Uitvoer Ruwsuiker waarde
Europa:				
Duitsland	80	128	142	205
Tsjechoslowakije	—	1.080	—	708
Oostenrijk	119	1	98	—
Hongarije	—	84	—	72
Zwitserland	148	—	127	—
Frankrijk	518	248	395	225
België	53	202	80	126
Nederland	396	407	287	347
Groot Brittannië	2.066	91	1.710	99
Polen	—	262	—	228
Sovjet-Unie	38	51	—	136
Denemarken	24	3	10	12
Zweden	108 ¹	—	115 ¹	—
Italië	40	10	60	7
Spanje	—	—	—	—
Overig Europa	527	16	513	29
Totaal Europa	4.117	2.583	3.537	2.194
Azië:				
China en Hongkong	774 ¹	10 ²	790 ^{1,2}	10 ²
Britsch-Indië	909	10	804	26
Japan en Formosa	481	194	483	209
Java	—	1.841 ¹	—	2.163 ¹
Overig Azië	331	417	378	524
Totaal Azië	2.495	2.472	2.455	2.932
Afrika:				
Egypte	54 ¹	5 ²	40 ²	5 ²
Zuid-Afrikaansche Unie	6	59	3 ²	58 ²
Mauritius	—	251	—	201
Overig Afrika	241	122	247 ²	120 ²
Totaal Afrika	301	437	290	384
Amerika:				
Vereenigde Staten ...	3.959	260	4.073	116
Hawai				
Portorico en Maagden- eilanden				
Cuba				
Canada	523 ¹	143 ¹	442 ¹	99 ¹
Britsch-West-Indië en Guyana	1 ¹	281 ¹	1 ¹	302 ¹
Fransch-West-Indië	—	77	—	69
Haiti en San Domingo	—	344	1	306
Mexico	—	30	—	25 ²
Overig Midden-Amerika	—	32 ¹	—	46 ^{1,2}
Argentinië ³	1	—	1	63
Brazilië	—	17 ³	—	48 ³
Peru	—	208 ¹	—	329 ¹
Overig Zuid-Amerika ..	163 ¹	28 ¹	153 ¹	31 ^{1,2}
Totaal Amerika ...	4.647	6.203	4.671	5.667
Australië:				
Australië (Vasteland) ..	4 ¹	81 ¹	— ¹	132 ¹
Overig Australië	71 ²	66 ²	71 ²	91 ²
Totaal Australië ...	75	147	71	223
Wereld	11.635	11.842	11.024	11.400

¹) Kalenderjaar 1927, resp. 1926. ²) Schatting. ³) Suiker tel quel.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

Ons indexcijfer over Mei van scheepsvrachten voor volle ladingen geeft 109,12 aan of 0,85 pCt. minder dan in de voorafgaande maand, schrijft „The Economist”. Het huidige cijfer is echter ongeveer 16 pCt. beneden dat van de overeenkomstige maand van verleden jaar en nagenoeg 5 pCt. lager dan het Meicijfer van 1925. Onderstaande tabel toont het verloop van de indexcijfers der verschillende groepen.

De tweede tabel geeft de wijzigingen weer, die gedurende de afgelopen maand in het indexcijfer, van de afzonderlijke groepen en sub-groepen hebben plaats gevonden, waarbij het cijfer 100 telkens het gemiddeld niveau gedurende de periode 1898—1913 voorstelt.

Uitgaande kolenvrachten waren iets vaster. Thuisvrachten van graantonnage werden belemmerd door de onrustige arbeidsomstandigheden in de Argentijnsche havens, terwijl daar slechts een geringe vraag van Noord-Amerika en Australië tegenover stond. De

Datum	Europesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,1
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
Dec. 1926	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
Mei 1927	118,3	131,4	134,3	130,9	122,3	140,7	129,6
Juni „	114,0	118,1	121,6	126,2	121,4	142,4	124,0
Juli „	110,5	113,2	111,9	115,8	119,9	138,0	118,2
Aug. „	108,8	122,2	118,2	121,4	121,8	144,2	122,8
Sept. „	111,7	130,8	115,3	119,3	123,7	150,0	125,1
Oct. „	109,8	128,1	116,4	116,4	123,6	144,2	123,1
Nov. „	108,8	128,9	120,1	117,6	125,8	140,7	123,6
December „	105,6	116,2	113,6	114,2	124,9	139,8	119,0
Januari 1928	106,7	106,9	111,4	113,6	121,4	127,3	114,6
Februari „	105,6	106,4	106,2	112,4	114,1	114,0	109,7
Maart „	101,7	104,8	102,8	106,7	115,1	119,3	108,4
April „	101,6	103,7	106,6	105,9	116,2	126,4	110,1
Mei „	101,5	100,7	106,0	110,1	111,9	124,6	109,1

	Index- cijfer	+ of —
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	106,42	— 1,84
„ „ thuisvracht.....	120,96	— 1,62
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	113,71	+ 2,18
„ „ thuisvracht.....	99,84	— 1,05
Noord-Amerika	100,70	— 2,98
Zuid-Amerika; uitgaande vracht	77,59	+ 3,97
„ „ thuisvracht.....	134,31	— 5,30
Indië; uitgaande vracht	107,37	+ 6,32
„ thuisvracht	112,73	+ 2,08
Het verre Oosten, enz.....	111,94	— 4,24
Australië	124,63	— 1,78

vraag van Indië was iets levendiger, maar in de Europeesche havens was de handel lusteloos en waren de tarieven laag. De volgende tabel toont de verhouding van het indexcijfer tot het gemiddelde van 1913, waarbij het jaar 1926 is weggelaten in verband met de kolenvrachten in dat jaar.

(1913 = 100)

Maand	1924	1925	1927	1928
Januari	117,11	114,49	118,59	98,47
Februari	123,78	115,96	120,54	94,33
Maart	122,09	106,63	118,58	93,17
April	117,22	104,24	111,06	94,59
Mei	114,27	98,23	111,41	93,79
Juni	108,62	91,74	106,54	—
Juli	103,75	94,90	101,61	—
Augustus	104,43	95,87	105,51	—
September	110,50	98,19	107,51	—
October	115,55	99,49	105,78	—
November	112,76	102,23	106,27	—
December	111,21	104,67	102,31	—
Jaarl. gemiddeld.	113,44	102,22	109,64	—

Waarschijnlijk is de „tramp”-tonnage, die naar lading zoekt, thans aanzienlijk grooter dan de onmiddellijke vraag en een opleving vroeg in het seizoen zal noodzakelijk zijn om te voorkomen, dat een groot aantal schepen in de zomermaanden stil moeten liggen.

POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE.

	Opbrengst	
	Mei 1928	Mei 1927
Posterijen	f 3.629.912,—	f 3.786.550,—
Telegrafie	„ 624.083,—	„ 577.074,—
Telefonie	„ 1.269.693,—	„ 1.112.995,—

MAANDCIJFERS.
OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.
(In Guldens)

	Mei 1928	Sedert 1 Januari 1928	Overeenkomstige periode 1927
Directe belastingen.			
Grondbelasting	2.898.841	9.313.708	8.756.056
Personeele belasting ..	2.119.250	6.951.894	7.137.175
Inkomstenbelasting ..	15.622.640	53.022.009	53.719.469
Vermogensbelasting ..	1.845.046	6.548.039	6.327.489
Dividend- en tantieme-belasting	1.276.123	4.510.703	3.640.953
Invoerrechten.	5.243.005	26.844.569	24.474.253
Statistiekrecht.	365.656	1.848.780	1.733.021
Accijnzen.			
Zout	160.761	850.681	954.513
Geslacht	986.165	4.416.578	4.053.307
Wijn	50.903	770.945	792.576
Gedistilleerd	4.040.487	18.105.000	18.184.765
Bier	1.137.093	4.977.314	4.568.504
Suiker	3.390.198	19.082.236	17.773.652
Tabak	2.154.801	9.844.891	9.074.528
Belasting op gouden en zilveren werken	84.128	430.102	402.570
Belasting op rijwielen ..	32.261	587.248	2.547.282
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	2.765.819	12.327.230	12.463.147
Registratierechten	3.791.391	12.159.845	9.349.982
Successierechten	2.029.102	16.835.366	22.120.261
Domeinen, wegen en vaarten	362.898	1.505.051	1.414.841
Staatsloterij	17.014	235.725	235.270
Jacht en visscherij	973	5.107	4.327
Loodsgelden	365.970	2.050.454	2.060.170
Mijnen	—	—	—
Totaal-Generaal ..	50.740.525	213.203.475	211.788.111

1) 10 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbelastingwet. 2) 40 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbelastingwet. 3) Hieronder begrepen f 983.799 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbel.). 4) Id. f 3.627.835. 5) Id. f 2.745.776.

HEFFINGEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Mei 1928	Sedert 1 Januari 1928	Overeenkomstige periode 1927
Verdedigingsbelast. Ia	584.084	2.028.610	1.912.632
Verdedigingsbelast. Ib	2.030.717	7.311.630	6.808.509
Verdedigingsbelast. II	4.060.856	13.970.844	13.034.206
Opcenten:			
Grondbelasting	582.107	1.874.510	1.754.756
Personeele belasting ..	395.640	1.464.048	1.459.639
Inkomstenbelasting ..	207.453	1.148.690	13.065.618
Vermogensbelasting ..	487.263	1.683.758	1.616.768
Dividend- en tantieme-belasting	421.120	1.488.532	1.201.515
Accijnzen op Suiker	678.040	3.816.447	3.554.730
" " Wijn	10.181	154.189	158.515
Gedistilleerd	404.049	1.810.500	1.818.477
Zegelrecht van buitl. eff.	102.084	597.591	970.947
Totaal	9.963.594	37.349.349	47.356.312

HEFFINGEN VOOR HET WEGENFONDS.

	Mei 1928	Sedert 1 Januari 1928	Overeenkomstige periode 1927
Wegenbelasting	1.601.587	5.269.647	—
Rijwielbelasting	290.347	5.105.227	3.820.923
Totaal	1.891.934	10.374.874	—

1) 90 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbel. wet. 2) 60 % der werkelijke opbrengst; art. 39 der Wegenbel. wet.

SPLITSING VAN DE OPBRENGST DER GROND-, PERSONEELE-, INKOMSTEN- EN VERMOGENSBELASTING SEDERT 1 JANUARI 1927.

Dienstjaren	Grondbelasting	Personeele belasting	Inkomstenbelasting	Vermogensbelasting
1925/26	—	—	518.299	—
1926/27	25.324	360.254	2.621.672	21.993
1927/28	3.896.439	4.120.288	49.881.679	6.526.042
1928/29	5.391.945	2.471.352	359	4
Totaal ..	9.313.708	6.951.894	53.022.009	6.548.039

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Disc. Wissels. 4 1/2 13 Oct. '27	Zwits. Nat. Bk. 3 1/2 22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 5 1/2 13 Oct. '27	N. Bk. v. Denem. 5 23 Juni '27
Vrsch. in R.C. 6 1/2 13 Oct. '27	Zweedsche Rbk 4 30 Apr. '28
Javasche Bank ... 4 1/2 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 5 1/2 26 Mrt. '28
Bank van Engeland 4 1/2 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-slowakije .. 5 8 Mrt. '27
Duitsche Rijksbank 7 5 Oct. '27	Bank v. Frankrijk. 3 1/2 19 Jan. '28
Bank v. Frankrijk. 3 1/2 19 Jan. '28	N. Bk. v. O'rijk. 6 27 Jan. '28
Belgische Nat. Bk. 4 1/2 16 Nov. '27	N. Bk. v. Hong. 6 26 Aug. '26
Fed. Res. Bank N.Y. 4 1/2 17 Mei '28	Bank v. Italië. 6 31 Mrt. '28
Bank van Spanje ... 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2 9 Jan. '28

OPEN MARKT.

	1928				1927	1926	1914
	16 Juni	11/16 Juni	4/9 Juni	28 Mei/2 Juni	13/18 Juni	14/19 Juni	20/24 Juli
Amsterdam							
Partic. disc. Prolong. 1)	4 1/8 3/4	4 1/16-1/8 3 3/4-4 1/4	4 3/16-5/16 4-1 1/2	4 3/8-7/16 4 1/4-1 1/2	3 1/2-5/8 3 1/2-4	2 3/4-1 1/2 3-1 1/4	3 1/8-3/16 2 1/4-3/4
Londen							
Daggeld ..	2 3/4-3 1/2	3-1 1/2	2-3 1/2	2 1/2-4	2 3/4-4 1/2	3-4 1/4	1 3/4-2
Partic. disc.	3 3/4-13/16	3 3/4-13/16	3 3/4-7/8	3 7/8-13/16	4 1/8-3/8	4 1/4-5/16	2 1/4-3/4
Berlijn							
Daggeld ..	4 1/2-6 1/2	4-6 1/2	4 1/2-8 1/2	5 1/2-9 1/2	3 1/2-6 1/2	3-5 1/2	—
Partic. disc.	—	—	—	—	—	—	—
30-55 d...	6 1/2	6 1/2	6 1/2-5/8	6 1/2-3/4	5-3/8	4 1/2	—
56-90 d...	6 1/2	6 1/2	6 1/2-5/8	6 1/2-3/4	5-3/8	4 1/2	2 1/8-1 1/2
Waren-wissel.							
6 1/4	6 3/4-7/8	6 1/4-7	7	5 5/8-7/8	5-3/8	—	—
New York							
Call mon. 1)	5 1/2-3/4	5-6 1/4	5 1/2-7/4	5 1/2-6 3/4	4-1 1/4	3 1/2-4 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	4 1/8	4 1/8-1 1/4	4 1/8	4 1/8-1 1/4	3 3/4-7/8	3 3/8	—

1) Koers van 15 Juni en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York **)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
12 Juni 1928	2.47 7/8	12.09 5/8	59.21	9.75	34.63	99 3/4
13 " 1928	2.47 7/8	12.09 7/8	59.24	9.74 1/2	34.64	99 3/4
14 " 1928	2.47 15/16	12.10 1/8	59.23	9.74 1/2	34.63 1/2	99 3/4
15 " 1928	2.47 7/8	12.10	59.23 1/2	9.74 1/2	34.63 1/2	99 3/4
16 " 1928	—	—	—	—	—	99 3/4
18 " 1928	2.47 15/16	12.10 3/8	59.26 1/2	9.74 1/2	34.63 1/2	99 3/4
Laagste d.w. 1)	2.47 3/4	12.09 5/8	59.20	9.73	34.60	99 3/4
Hoogste d.w. 1)	2.48	12.10 3/8	59.26	9.76	34.66	100
11 Juni 1928	2.47 7/8	12.10	59.23	9.75	34.62 1/2	99 3/4
4 " 1928	2.47 7/8	12.09 7/8	59.26	9.74 1/2	34.57 1/2	99 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
12 Juni 1928	47.76	34.87 1/2	7.34	1.51	13.02 1/2	41.17
13 " 1928	47.76	34.87 1/2	7.34	1.51	13.03	41.19
14 " 1928	47.76	34.90	7.34 1/2	1.51	13.03 1/2	41.19
15 " 1928	47.77	34.90	7.34	1.50	13.04 1/2	41.10
16 " 1928	—	—	7.34	1.52	—	—
18 " 1928	47.80	34.90	7.34	1.51	13.05	40.95
Laagste d.w. 1)	47.72	34.80	7.32	1.47 1/2	12.98	40.90
Hoogste d.w. 1)	47.78 1/2	35.—	7.37 1/2	1.55	13.07	41.27 1/2
11 Juni 1928	47.76 1/2	34.90	7.34 1/2	1.52 1/2	13.04	41.23 1/2
4 " 1928	47.74 1/2	34.90	7.34	1.54	13.05	41.34 1/2
Muntpariteit	48.—	35.—	7.34	1.54	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
12 Juni 1928	66.52 1/2	66.50	66.40	6.23 1/2	105 1/8	2.47 3/8
13 " 1928	66.52 1/2	66.50	66.40	6.23 1/2	105 3/8	2.47 3/8
14 " 1928	66.52 1/2	66.50	66.40	6.24	105 3/8	2.47 3/8
15 " 1928	66.52 1/2	66.50	66.40	6.24	105 3/8	2.47 3/8
16 " 1928	—	—	—	6.24	105 3/8	2.47 3/8
18 " 1928	66.55	66.50	66.42 1/2	6.24	105 3/8	2.47 3/8
Laagste d.w. 1)	66.45	66.45	66.35	6.21	105 3/8	2.47 1/8
Hoogste d.w. 1)	66.58	66.55	66.45	6.26	106	2.47 3/8
11 Juni 1928	66.52 1/2	66.52 1/2	66.40	6.23 1/2	105 3/8	2.47 3/8
4 " 1928	66.50	66.50	66.40	6.24	105 3/8	2.47 1/8
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 3/8

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/2 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
12 Juni 1928	4,88 ⁹ / ₁₀	3,93	23,89 ¹ / ₂	40,34 ¹ / ₂
13 " 1928	4,88 ¹ / ₈	3,93	23,89 ¹ / ₂	40,34
14 " 1928	4,88 ⁹ / ₁₀	3,93 ¹ / ₈	23,89 ¹ / ₂	40,34
15 " 1928	4,88 ¹ / ₂	3,93 ¹ / ₈	23,89 ¹ / ₂	40,34 ¹ / ₂
16 " 1928	4,88 ¹ / ₈	3,93 ¹ / ₈	23,89 ¹ / ₂	40,34
18 " 1928	4,88 ¹ / ₈	3,93 ¹ / ₈	23,90	40,33 ¹ / ₂
20 Juni 1927	4,85 ⁹ / ₁₀	3,91 ¹ / ₂	23,69 ¹ / ₂	40,06
Muntpariteit...	4,8667	19,30	23,81 ¹ / ₂	40 ⁹ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	2 Juni 1928	9 Juni 1928	11/16 Juni 1928 Laagste/Hoogste	16 Juni 1928
Alexandrië...	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₁₆ 97 ¹ / ₁₆	97 ¹ / ₂
Athene...	Dr. p. £	374 ⁷ / ₈	374 ⁷ / ₈	374 375 ¹ / ₂	375
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10 ⁵ / ₈	1/10 ¹ / ₂	1/10 ¹ / ₂ 1/10 ¹ / ₂	1/10 ¹ / ₂
Budapest...	Pen. p. £	27.97	27.96 ¹ / ₂	27.95 28.00	27.98 ¹ / ₂
B. Aires ¹⁾ ...	d. p. \$	47 ¹ / ₂	47 ¹ / ₁₆	47 ¹ / ₁₆ 47 ¹ / ₂	47 ¹ / ₂
Calcutta...	Sh. p. rup.	1/6	1/6	1/5 ¹ / ₁₆ 1/6 ¹ / ₁₆	1/5 ¹ / ₁₆
Constantin...	Piast. p. £	947 ¹ / ₂	947 ¹ / ₂	940 960	952 ¹ / ₂
Hongkong...	Sh. p. \$	2/1 ¹ / ₁₀	2/0 ¹ / ₁₆	2/0 ¹ / ₂ 2/1 ¹ / ₂	2/0 ¹ / ₂
Kobe...	Sh. p. yen	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/10 ³ / ₈ 1/11	1/10 ³ / ₈
Lissabon...	Escu. p. £	113 ¹ / ₂	110 ¹ / ₂	104 111	108 ¹ / ₂
Mexico...	d. per \$	24	24	23 ¹ / ₂ 24 ¹ / ₂	24
Montevideo ¹⁾	d. per \$	50 ¹ / ₁₆	50 ¹ / ₂	49 ¹ / ₈ 50 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂
Montreal ¹⁾	\$ per £	4.89 ¹ / ₂	4.89 ¹ / ₂	4.89 ¹ / ₈ 4.89 ¹ / ₂	4.89 ¹ / ₂
R. d. Janeiro ¹⁾	d. per Mil.	5 ⁵⁹ / ₆₄	5 ²⁹ / ₃₂	5 ⁷ / ₈ 5 ⁵⁹ / ₆₄	5 ⁵⁷ / ₆₄
Shanghai...	Sh. p. tael	2/9 ¹ / ₈	2/8 ²³ / ₃₂	2/8 ¹ / ₂ 2/9 ¹ / ₁₆	2/8 ¹ / ₂
Singapore...	id. p. \$	2/3 ³ / ₄	2/3 ¹ / ₂	2/3 ¹ / ₁₆ 2/3 ¹ / ₂	2/3 ¹ / ₂
Valparaiso ²⁾	\$ p. £	39.43	39.49	39.45 39.52	39.52
Warschau	Zl. p. £	43.51 ¹ / ₂	43.51 ¹ / ₂	43.25 43.75	43.52 ¹ / ₂

1) Telegrafisch. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

	Londen ¹⁾	N. York ²⁾
11 Juni 1928..	27 ¹ / ₂	60 ⁵ / ₈
12 " 1928..	27 ⁹ / ₁₀	60 ¹ / ₂
13 " 1928..	27 ¹ / ₂	60 ¹ / ₂
14 " 1928..	27 ⁹ / ₁₀	59 ⁷ / ₈
15 " 1928..	27 ⁹ / ₁₀	59 ¹ / ₂
16 " 1928..	27 ⁹ / ₁₀	60
18 Juni 1927..	26 ¹ / ₈	56 ¹ / ₂
20 Juli 1914..	24 ¹ / ₁₆	59

GOUDPRIJS³⁾

	Londen
11 Juni 1928..	84/10 ¹ / ₂
12 " 1928..	84/10 ¹ / ₂
13 " 1928..	84/10 ¹ / ₂
14 " 1928..	84/10 ¹ / ₂
15 " 1928..	84/11
16 " 1928..	84/11
18 Juni 1927..	84/11 ¹ / ₂
20 Juli 1914..	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	7 Juni 1928	15 Juni 1928
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	—	f 416.221,45
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 967.251,82	" 1.399.549,88
Voorschot op ultimo Mei 1928 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	37.209.570,08 ³⁾	13.132.183,93
Voorschotten aan Suriname.....	8.960.922,85	8.875.370,70
Kasvoord. weg. creditverst. afh. buitenl. Daggeldrekeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	140.919.301,29	144.688.487,38
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen.....	9.500.000,—	5.000.000,—
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. ²⁾	15.032.834,66	16.425.792,15
Id. op andere Staatsbedrijven ²⁾	2.575.348,03	2.575.348,03
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank....	f 8.125.535,79	—
Schatkistbiljetten in omloop ¹⁾	103.526.000,—	f 103.526.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	—	—
Waarvan direct bij de Ned. Bank....	—	—
Zilverbons in omloop.....	12.050.553,50	11.644.275,50
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten ²⁾ ..	—	—
Id. aan Ned.-Indië.....	12.551.419,46	16.722.713,07
Id. aan Curaçao.....	239.618,25	238.080,40
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds ²⁾ ..	4.628.740,55	137.606,75
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. ²⁾ ..	36.028.015,82	34.265.023,01
Id. aan andere Staatsbedrijven ²⁾	1.315.000,—	1.315.000,—
Id. aan diverse instellingen ²⁾	5.777.138,19	5.811.616,75

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.
2) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist. 3) Ultimo April.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	9 Juni 1928	16 Juni 1928
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas.....	f 12.459.000,—	f 16.723.000,—
Saldo bij de Javasehe Bank.....	13.498.000,—	11.911.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	—	—
Voorschot Javasehe Bank aan N.-Indië	—	—
Schatkistpromessen in omloop.....	150.000,—	150.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	34.148.000,—	34.879.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	852.000,—	852.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	1.058.000,—	751.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 18 Juni 1928.

Activa.		
Binnenl. Wis. sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 38.719.245,70 Bijbnk. " 1.050.582,62 Ag.sch. " 10.640.602,08	f 50.410.430,40
Papier o. h. Buitenl. in disconto.....	Idem eigen portef. f 196.567.688,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	196.567.688,—
Beleeningen	Hfdbk. f 36.935.644,64 incl. vrsch. Bijbnk. " 5.979.596,— in rek.-crt. Ag.sch. " 61.954.220,97 op onderp. f 104.869.461,61	—
Op Effecten.....	f 100.998.261,61	—
Op Goederen en Spec.	f 3.871.200,—	104.869.461,61
Voorschotten a. h. Rijk.....	—	—
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud..... f 67.567.240,— Muntmat., Goud... " 367.468.818,36	—
	f 435.036.058,36	—
Munt, Zilver, enz.	f 23.375.457,09	—
Muntmat., Zilver... ..	—	458.411.515,45
Belegging 1/8 kapitaal, reserves en pensioenfonds.....	—	23.575.585,96
Gebouwen en Meub. der Bank.....	—	5.000.000,—
Diverse rekeningen.....	—	36.634.753,43
	f 875.469.434,85	875.469.434,85
Passiva.		
Kapitaal.....	f 20.000.000,—	—
Reservefonds.....	7.027.840,39	—
Bijzondere reserve.....	8.000.000,—	—
Pensioenfonds.....	5.165.183,40	—
Bankbiljetten in omloop.....	778.058.895,—	—
Bankassignatiën in omloop.....	335.684,75	—
Rek.-Cour. { Het Rijk f 4.872.732,92 Anderen " 40.281.908,10	—	45.154.641,02
Diverse rekeningen.....	—	11.727.190,29
	f 875.469.434,85	875.469.434,85
Beschikbaar metaalsaldo.....	f 293.254.979,70	—
Op de basis van 1/8 metaaldekking.....	128.545.135,55	—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	1.466.274.895,—	—
	Voornaamste posten in duizenden guldens.	

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
18 Juni '28	67.567	367.469	778.059	45.490	293.255	55
11 " '28	67.563	367.469	790.555	46.753	290.097	55
4 " '28	67.616	367.469	811.834	34.961	289.607	54
29 Mei '28	67.625	367.469	797.333	35.975	292.386	55
21 " '28	67.675	367.469	794.461	42.112	292.401	55
14 " '28	67.680	367.469	811.535	37.650	289.788	54
20 Juni '27	68.559	341.498	779.530	64.147	269.197	52
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
18 Juni 1928	50.410	—	104.869	196.568	36.635
11 " 1928	53.449	—	108.647	196.473	38.696
4 " 1928	57.484	—	109.161	196.397	40.880
29 Mei 1928	52.613	—	112.722	193.884	41.508
21 " 1928	57.788	—	111.073	193.781	40.397
14 " 1928	64.658	—	118.942	193.630	40.499
20 Juni 1927	146.862	—	134.632	117.486	39.803
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/8 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
12 Mei 1928..	1.090	1.472	554	809	442
5 " 1928..	1.090	1.612	508	805	444
28 April 1928..	1.090	1.658	543	816	450
21 " 1928..	1.090	1.413	576	817	437
14 " 1928..	1.090	1.498	581	817	453
14 Mei 1927..	1.030	1.492	582	961	555
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
16 Juni 1928	189.800		309.800	48.400	118.160
9 " 1928	191.200		311.200	47.800	119.400
2 " 1928	191.400		306.400	44.000	121.320
19 Mei 1928	174.401	17.885	304.589	43.780	122.910
12 " 1928	174.261	18.411	306.290	38.528	124.043
5 " 1928	174.446	18.638	304.994	39.893	124.463
28 Apr. 1928	174.445	18.950	303.568	48.804	123.277
18 Juni 1927	185.044	25.305	316.634	54.388	136.731
19 " 1926	195.309	36.652	327.578	47.364	158.869
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse reke-ningen ¹⁾	Dek-kings-percen-tage
16 Juni 1928		130.300		***	53
9 " 1928		126.100		***	53
2 " 1928		120.300		***	55
19 Mei 1928	14.188	17.913	64.941	65.903	55
12 " 1928	13.487	18.193	63.180	63.787	56
5 " 1928	13.417	20.004	64.380	60.324	56
28 Apr. 1928	13.256	22.368	67.710	61.879	55
18 Juni 1927	14.242	20.387	68.536	56.305	57
19 " 1926	10.876	20.753	43.420	64.182	62
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis ³⁾/₁₀₀ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
13 Juni 1928	168.100	135.074	296.508	56.250	247.055
6 " 1928	164.074	135.662	295.651	56.250	246.185
30 Mei 1928	162.902	135.985	293.697	56.250	243.935
23 " 1928	162.187	135.064	290.285	56.250	241.251
16 " 1928	161.947	134.834	294.655	56.250	245.057
9 " 1928	161.905	135.218	295.084	56.250	245.463
15 Juni 1927	152.111	136.500	305.825	56.250	249.214
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
13 Juni '28	34.440	51.668	18.250	102.793	52.776	43 ¹ / ₂
6 " '28	36.187	52.579	8.853	110.273	48.168	40 ³ / ₈
30 Mei '28	28.967	53.985	22.284	89.568	46.668	42 ¹ / ₄
23 " '28	29.582	54.924	13.095	100.518	46.873	41 ¹ / ₄
16 " '28	29.577	55.846	19.165	95.377	46.863	40 ¹⁵ / ₁₆
9 " '28	29.457	55.695	13.075	100.782	46.437	40 ¹ / ₂
15 Juni '27	50.386	49.162	19.113	97.923	35.361	30 ³ / ₁₆
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitl.	Wis-sels	Waarv. op het buitl.	Beleeningen
14 Juni '28	5.543	1.864	343	63	1.890	16	1.909
7 " '28	5.543	1.864	343	62	1.696	15	1.921
31 Mei '28	5.543	1.864	343	62	2.822	13	1.810
25 " '28	5.543	1.864	343	61	2.072	13	1.848
18 " '28	5.543	1.864	343	62	1.686	13	1.776
16 Juni '27	5.547	1.864	345	51	1.634	8	1.687
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-culleren	Staat
14 Juni '28	18.400	5.930	31.183	59.190	7.609	85
7 " '28	21.300	5.930	31.243	59.856	8.341	130
31 Mei '28	21.700	5.930	30.743	59.195	8.882	149
25 " '28	22.600	5.930	30.924	58.995	10.512	180
18 " '28	22.700	5.930	29.749	59.719	8.459	59
16 Juni '27	26.950	5.726	21.300	52.381	12.003	125
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitl. regeeringen. ³⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitl. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Juni 1928	2.040,8	85,6	266,9	2.238,1	21,6
31 Mei 1928	2.040,8	85,6	274,1	2.489,4	43,0
23 " 1928	2.040,7	85,6	229,5	2.036,2	27,4
15 " 1928	2.040,8	85,6	212,9	1.985,9	59,7
7 " 1928	2.040,9	85,6	197,5	2.280,4	39,2
7 Juni 1927	1.815,5	69,1	86,9	2.338,2	54,9
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
7 Juni 1928	94,0	602,4	4.218,0	532,7	204,8
31 Mei 1928	94,0	666,7	4.486,9	581,5	197,9
23 " 1928	94,0	553,7	3.821,6	675,1	195,7
15 " 1928	94,0	566,4	3.987,1	463,5	208,2
7 " 1928	94,0	558,1	4.238,9	430,5	189,5
7 Juni 1927	92,9	464,9	3.689,2	650,9	252,6
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 7 Juni, 31, 23, 15, 7 Mei '28, 7 Juni '27, resp. 47; 24; 60; 60; 43; 61 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1928	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen-en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. afd. Staat voor ingetrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitl.						Schatkist	Partic.
14 Juni	787	466	44	568	54	387	2.108	12	148
7 "	787	429	44	541	56	387	2.122	20	65
31 Mei	780	476	44	543	97	391	2.155	26	114
24 "	772	455	44	553	48	390	2.119	26	83
17 "	772	469	44	556	51	389	2.127	20	99
16 Juni ²⁾	644	435	41	478	32	400	1.867	16	115

¹⁾ Aan de schatkist gecedeerd. ²⁾ 1927.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA. FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaal-middel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
29 Mei '28	2.606,9	1.186,2	150,6	943,8	304,0
23 " '28	2.634,3	1.198,5	161,1	847,5	330,6
16 " '28	2.640,8	1.225,6	160,8	807,4	347,3
9 " '28	2.690,1	1.228,5	157,8	777,1	365,1
2 " '28	2.709,4	1.249,7	159,0	757,1	363,1
25 Apr. '28	2.723,3	1.266,8	162,6	709,1	365,8
1 Juni '27	2.993,0	1.665,1	160,7	496,5	229,0

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
29 Mei '28	219,4	1.593,3	2.407,6	139,6	65,1	68,9
23 " '28	230,5	1.579,4	2.416,5	139,6	65,9	70,0
16 " '28	262,3	1.583,1	2.434,2	139,2	65,7	69,7
9 " '28	277,4	1.591,2	2.474,1	138,1	66,2	70,1
2 " '28	292,3	1.590,6	2.493,5	137,6	66,3	70,2
25 Apr. '28	304,8	1.572,6	2.474,6	137,6	67,3	71,3
1 Juni '27	362,5	1.740,4	2.366,6	129,0	72,8	76,8

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt-materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal Depo-sito's	Waarvan time deposits
23 Mei '28	642	15.851	6.689	1.758	20.699	6.985
16 " '28	642	15.937	6.654	1.763	20.897	6.972
9 " '28	643	15.897	6.647	1.804	20.862	6.948
2 " '28	643	15.951	6.637	1.816	20.966	6.911
25 Apr. '28	644	15.722	6.616	1.804	20.737	6.878
25 Mei '27	668	14.429	6.044	1.687	19.433	6.150

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 18 Juni 1928.

De houding van de internationale markten is in de achter ons liggende berichtperiode nogal verschillend geweest. Te New York heeft men zich eenigszins weten te herstellen van den schok, welke de vorige week door de ernstige daling van het algemeene koerspeil is toegebracht. Hiermede is gepaard gegaan het feit, dat de makelaarsleeningen vrij aanmerkelijk zijn verminderd en dat de geldmarkt iets ruimer is geworden, dit laatste vermoedelijk door het toevloeden van nieuwe geldmiddelen uit binnen- en buitenland. Toch is de markt nog niet vast van toon geworden. Een gerucht was reeds voldoende om een inzinking te veroorzaken en de vermoedens omtrent een nieuwe verhooging van den discontovoet zijn tevens weder sterker geworden. Desniettemin heeft een aanmerkelijk herstel plaats gevonden.

Uit den aard der zaak heeft deze gang van zaken invloed uitgeoefend op de andere beursplaatsen. Toch heeft men zich iets lossers gemaakt van de leiding van New York. Vooral te Berlijn is dit tot uiting gekomen. Wel heeft men daar ter plaatse groote voorzichtigheid betracht en op dagen, waarop de markt te New York bijzonder ongeanimeerd was, heeft men ook te Berlijn verkooporders kunnen opmerken, doch over het algemeen is een opgewekte stemming overheerschend gebleven. De factoren, welke de grootste tegenwerking hebben verschaft, waren de onzekerheid omtrent de vorming van de regering enerzijds en de vooruitzichten van de geldmarkt aan den anderen kant. Deze tegenwerking was echter niet zoo groot, dat een daling op te merken is geweest; integendeel konden de koersverliezen van de vorige week in de meeste gevallen weder worden uitgewischt.

De markt te Londen is gevoeliger gebleven voor internationale invloeden, vooral voor de zwakke houding van de beurs te Brussel. In een aantal speculatieve fondsen zijn omvangrijke verkooporders voorgekomen. Hierbij zijn op den voorgrond getreden die papieren, welke een internationaal karakter bezitten. Daarentegen heeft de beleggingsafdeeling grooten weerstand getoond.

Te Parijs is, na een tijdelijke inzinking, weer een herstel van beteekenis ingetreden. Opnieuw is de verwachting van een spoedige stabilisatie van het betaalmiddel naar voren getreden en dit is gepaard gegaan met een aanmerkelijke verbetering van tal van fondsen. Op den voorgrond hebben hierbij bankaandeelen, spoorwegaandeelen, enz. gestaan, doch ook voor Fransche beleggingspapieren heeft zich een zoodanige vraag ontwikkeld, dat koersverschillen van groote beteekenis zijn voorgekomen. Deze laatste waren voornamelijk gebaseerd op de verwachting, dat een revalorisatie van den franc de definitieve stabilisatie vooraf zou gaan; ware het niet, dat Brussel en New York een tegenwerkende tendens aan den dag gelegd zouden hebben, dan zou de opwaartsche beweging wellicht nog grootere vormen hebben aangenomen.

Ten onzent is de markt over het algemeen stil, doch niet al te lusteloos geweest, behoudens enkele uitzonderingen. Tegen het einde van de berichtperiode echter is hierin verandering gekomen. Op de *beleggingsafdeeling* is deze omschrijving uit den aard der zaak niet van toepassing. Hier viel eerder een betere stemming op te merken, welke in verband moet worden gebracht met de ruimere houding van de geldmarkt. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 104½, 104¾, 104⅝, 104⅞; 4½ pCt. Ned. Werk.

Schuld 1917: 100½, 100⅞, 100⅝; 4½ pCt. Ned.-Indië 1926: 98½, 98¾, 98⅝; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 107¼, 106½, 107⅞.

De socherpste verschillen zijn in de afdeling voor *binnenlandsche industriële aandelen* voorgekomen. Hier waren het vooral aandelen in kunstzijdefabrieken, welke een gevoelige daling in het licht hebben gesteld. De leiding hebben aandelen Enka en Maekubee gehad. De groote verkoopen in deze aandelen werden in verband gebracht met de onlangs plaats gehad hebbende creatie van aandelen van kleine coupures, welke nochtans het volledige stemrecht bezitten. Onder deze omstandigheden zouden groote groepen aandeelhouders het niet meer wenschelijk achten hun bezit aan te houden. Het spreekt vanzelf, dat dergelijke opvattingen niet voor controle vatbaar zijn, doch de algemeen geldende opvatting ter beurse heeft toch verkoopen van particuliere zijde uitgelokt. Tegelijkertijd bleek ruim aanbod te bestaan in aandelen Philips Gloeilampenfabrieken, zoodat ook hier de reactie vrij scherpe vormen heeft aangenomen. Daarentegen waren aandelen Margarine Unie tamelijk vast, terwijl de overige soorten uit deze afdeling weinig belangstelling hebben getrokken. Centrale Suiker Mij.: 79½, 78¾, 79¾, 71½; Holl. Kunstzijde Ind.: 220¾, 210, 214, 212, 214; Margarine Unie: 199, 196, 201¾, 201; Maekubee: 226¼, 220¾, 224, 210½; Ned. Kunstzijdefabriek: 515, 498, 494, 490, 480¾; Philips Gloeilampen: 740, 732, 742½, 731; Zweedsche Lucifers: 416, 413, 415½, 422.

In de afdeling voor *petroleum-aandelen* hebben aandelen Koninklijke een verbetering te zien gegeven. De mededeelingen van den heer Deterding op de laatste algemeene vergadering hebben een goeden indruk gemaakt, voornamelijk die, welke in betrekking stonden tot de kwestie van de Russische olie. Ter beurse heeft men niet zooveel aandacht meer besteed aan de mogelijkheid van uitgifte van nieuwe aandelen, hoewel dit punt door den heer Deterding in het midden is gelaten. Dordtsche Petroleum Ind. Mij.: 365, 371½, 375, 377; Gev. Holl. Petr. Cy.: 226, 221, 226; Koninkl. Petroleum: 387¾, 386, 391½, 394¾, 397¾; Perlak Petroleum: 77½, 79½, 81½; Peudawa: 19¾, 20½, 20½; Marland Oil: 349½, 34, 342½, 369½.

De *rubbermarkt* is vrijwel onbewogen geweest. De rubberprijs heeft opnieuw weinig variatie te zien gegeven en de hernieuwde vermindering van de voorraden te Londen is bekend gemaakt in een marktstemming, welke over het algemeen niet sterk voor optimisme toegankelijk bleek te zijn, zoodat hiervan geen effect is uitgegaan. Amsterdam Rubber: 232, 234, 235½, 233½; Deli Batavia: 173, 170, 169, 171, 167; Hessa Rubber: 314, 310½, 318, 321¾; Java Caoutchouc: 143, 146, 147½, 147; Majanglanden: 291, 290, 293, 292, 286; Ned.-Ind. Rubber & Koffie: 266, 262, 265½, 265; R'dam Tapanoeeli: 112, 114½, 113¾, 111; Serbadjadi: 211, 210, 212, 215, 212; Sumatra Caoutchouc: 175½, 171, 170, 179¾; Sumatra Rubber: 181½, 182, 181¼, 188, 183; Ver. Ind. Cultuurond.: 137, 135, 140, 130; Intercontin. Rubber: 12, 11½, 10¾, 10½.

Tabaksaandelen zijn doorgaans tamelijk vast gebleven, zoowel voor de Sumatra- als voor de Javasoorten. Veel is er niet omgegaan, doch, behoudens een enkele uitzondering, heeft de vraag het aanbod bijna voortdurend overtroffen. Arendsburg: 633, 634½, 633; Besoeki Tabak Mij.: 513, 510, 515, 524, 520; Deli Batavia: 521½, 528, 532½, 534; Deli Mij.: 455½, 453, 455, 459, 457; Ngoepit: 360, 355; Senembah: 492½, 486¾, 491, 496, 499.

De *suikermarkt* was kalm, doch, onder den invloed van

INDUSTRIEËLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 10.000.000.—

VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 7.900.000.—

Financiering van den afzet van industriële producten.

de ongunstige berichten omtrent den suikerprijs en de mogelijkheid van verkoop van het product, lusteloos gestemd. Speciaal is dit tot uiting gekomen in den koers van aandeelen H.V.A., welke een scherpe daling heeft ondergaan en waarvan het slot nagenoeg op het laagste peil is gekomen. De concentratie van den achteruitgang op aandeelen H.V.A. is vermoedelijk ook toe te schrijven aan het feit, dat men algemeen geen nieuwe emissie en dus ook geen „claim” verwacht. Cult. Mij. der Vorstenlanden: 188, 174 (ex div.), 170, 166½; H.V.A.: 710¼, 706, 693, 687½; Javasche Cult. Mij.: 385, 383½, 371, 366¼; Kalibagor: 417, 415, 405, 400; Poerworedjo: 117, 115½, 111½, 112½; Sindangtaoet: 444, 435; Tjepper: 850, 762 (ex div.); Watoetoelis Poppoh: 789, 788, 782, 775.

Scheepvaart-aandeelen hadden een stille markt, doch in verband met den toestand op de vrachtenmarkt was de koersbeweging eerder iets omlaag gericht. Holland-Amerika Lijn: 75¼, 75½, 75; Java-China-Japan Lijn: 137½ (ex claim), 135, 135½, 132¼; Kon. Ned. Stoomb. Mij.: 86¼, 86, 85½; Nievelt Goudriaan: 114½, 114½, 112½; Stoomboot Mij. Nederland: 193, 194½, 191, 193½.

De afdeling voor mijn-aandeelen was bijzonder rustig; voor zoover affaires tot stand zijn gekomen, geschiedde dit echter op een iets hooger niveau. Algem. Exploratie Mij.: 95½, 95¼, 98, 95¼; Müller & Co. Mijnbouw Mij.: 96, 95¼, 97, 98½; Redjang Lebong: 132½, 144½, 142, 140; Singkep Tin Mij.: 380, 375, 368, 371, 366.

Bank-aandeelen waren vast, in overeenstemming met de houding van de beleggingsmarkt. Amsterd. Bank: 181¾, 182, 182½; Incasso Bank: 125¼, 125½, 125¼; Koloniale Bank: 270¼, 269, 270, 267; Ned.-Ind. Handelsbank: 182, 184, 181, 182; Ned. Handels Mij. C. v. A.: 181, 179¾, 178¾; Rotterd. Bankvereniging: 98, 97¼, 98, 97¼, 98½.

De Amerikaansche afdeling is stil gebleven. Door de scherpe koersbewegingen van de markt te New York is men ten onzent eenigszins afgeschrikt van het ondernemen van nieuwe transacties, zoodat de afdeling alleen de Amerikaansche noteringen heeft overgenomen. Anaconda Copper: 130¼, 128, 133½, 130¼; Studebaker Corp.: 69¾, 66¼, 69¾, 67¼; U. S. Leather Corp.: 39¼, 37½, 417/32, 40; U. S. Steel Corp.: 139¾, 138, 141¼, 139¾; Atchison Topeca: 185, 187¼; Baltimore & Ohio: 110, 107, 108½; Union Pacific: 191½, 194; Wabash Railway: 75¼, 72½, 76¼, 73¼.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

19 Juni 1928.

Tarwe: Gedurende de afgelopen berichtsweek zijn de prijzen van tarwe dagelijks gedaald. Dit is een feit, dat zeer weinig voorkomt. Als gevolg is de totale prijsverlaging van zeer groote betekenis en algemeen zijn de markten gedrukt. In Argentinië toonde de markt al evenveel neiging tot dalen als in Noord-Amerika. De Julitermijn te Buenos Aires daalde van 11 tot 18 Juni van 11.65 tot 10.95, terwijl in Chicago dezelfde termijn daalde van 141½ tot 135¼ en te Winnipeg van 141¼ tot 133. De grootste daling heeft dus plaats gevonden te Winnipeg en dit is begrijpelijk, omdat zich ook in Canada het grootste surplus bevindt van den ouden oogst. De zichtbare voorraad in Canada is ook in de afgelopen week slechts weinig verminderd en is met bijna 75 miljoen bushels zeer groot in vergelijking met 38 miljoen bushels verleden jaar. In de Vereenigde Staten verminderde de zichtbare voorraad van 47 miljoen tot 43,7 miljoen bushels, doch ook deze hoeveelheid is groot in vergelijking met verleden jaar, toen ze slechts 22,7 miljoen bushels bedroeg. Bovendien scheiden ons nog slechts enkele weken van den nieuwen oogst van wintertarwe in de Vereenigde Staten. Deze groote hoeveelheden, die er zoowel in Noord-Amerika evenals in Zuid-Amerika, nog voor export beschikbaar zijn, zijn wel de hoofdoorzaak van de baisse. Verder is de oorzaak een negatieve, namelijk het uitblijven van slechte oogstberichten. In den laatsten tijd zijn de berichten uit het Noord-Westen der Vereenigde Staten zoowel als uit Canada van dien aard geweest dat men een goeden, misschien zelfs een zeer grooten oogst van zomertarwe moet verwachten en daar toch ook hoogstwaarschijnlijk de oogst van wintertarwe niet minder dan die van een gemiddeld jaar zal zijn, zoo wordt het duidelijk dat degenen die de prijzen van tarwe wil opschroeven, bereid moet zijn een ongewoon groote hoeveelheid tarwe vast te houden. Dat speculanten daarvoor te vinden zijn, gelooven wij nauwelijks, terwijl wij bovendien van meening zijn dat men over 't algemeen de macht van den Canadeeschen tarwepool te hoog aanslaat. Wanneer de pool veel tarwe heeft, wanneer er veel tarwe aan de markt komt en wanneer de oogstvooruitzichten gunstig zijn, dan moet de

pool wel verkoopen. Doet hij dit niet, dan wordt de toestand voor hem wel zeer gevaarlijk, want zelfs al zou hij aan de zeer zware financiële verplichtingen het hoofd kunnen bieden, desnoods met regeeringssteun, dan blijft toch zeer onzeker of een lang terughouden van groote voorraden tenslotte wel gunstige resultaten zal kunnen opleveren. Wij meenen tenslotte dat de dagelijksche fluctuaties wel grooter kunnen en zullen zijn, indien de oogst niet, zooals in Canada, voor een groot deel door een centrale organisatie gemanipuleerd wordt, maar dat tenslotte het gemiddelde niveau niet veel hooger of lager zal zijn dan in het geval dat deze centrale organisatie niet bestaat. Men heeft zeer vaak gesproken over de kracht van den pool door het terughouden van offertes in tijden dat er geen overvloed van tarwe was, maar men kan licht aannemen dat in zulke tijden de prijzen ook gestegen zouden zijn, ook zonder dat de pool daarin de hand gehad had.

Argentinië is in de afgelopen week met alle artikelen zeer flauw gestemd geweest. Wat tarwe betreft heeft men ook daar blijkbaar nog zooveel tarwe over, dat men iedere verlaging in Noord-Amerika met een overeenkomstige verlaging in Argentinië beantwoordt. Men vraagt zich af hoe lang dit spel nog voort zal duren. Het spreekt vanzelf dat de Europeesche markten tegenover een dergelijken druk geen stand konden houden en als dan de prijzen in Europa weder lager afkwamen, dan openden Noord- en Zuid-Amerika weder lager of flauwe berichten van Europa. Het enige wat de tarwemarkt weer vaster kan maken is misschien het feit dat de prijzen te veel gedaald blijken te zijn; maar vooral nu in de afgelopen week ook de maïsprijzen een scherpe verlaging ondergingen, heeft dit argument op tarwe nog niet veel vat gehad.

De oogstberichten in Europa geven weinig aanleiding tot bespreking; over het algemeen zijn ze gunstig.

Er zijn wel markten waar men spoedige tarwe zeer goed gebruiken kan en nu en dan vonden er ook wel afdoeningen van eenige betekenis plaats. Zooals gezegd, heeft de loop der buitenlandsche markten den kooplust zeer doen verminderen. In onze markt is nog steeds een groote loco voorraad, ofschoon men wel verwachten mag dat die, nu de staking op den Rijn geëindigd is, spoedig verminderen zal.

Rogge: De roggemarkt is lang zoo flauw niet geweest als die van tarwe, althans niet de laatste dagen. Van 11 tot 13 Juni daalde de Julitermijn te Chicago van 128 tot 122½, doch op 18 dezer sluit dezelfde termijn op 121½. Voor den nieuwen oogst is de teruggang nog minder. September daalde namelijk van 122½ tot 117. Het is begrijpelijk dat onder deze omstandigheden de handel in rogge wel heel gering is. De Noord-Amerikaansche prijzen zijn bovendien te duur tegenover offertes van den nieuwen oogst van Rumenië. Men was van die zijde meer dringend aan de markt, ofschoon nog niet met groote kwantiteiten. Voor zoover ons bekend, zijn er evenwel bijna geen zaken tot stand gekomen.

Maïs: Wij schreven reeds hierboven, dat ook de maïs-markt in de afgelopen week een gevoeligen knak heeft ondergaan. Argentinië verscheepte meer maïs dan ooit te voren, maar men vraagt zich af waarheen al deze maïs gedestineerd is en of inderdaad alle als verscheept opgegeven partijen zich in thans reeds stoomende booten bevinden. Het gevolg van het groote cijfer der wekelijkse verschepingen was, dat de markten in Europa in elkaar zakten en Argentinië volgde onmiddellijk. Zoo is Juli te Buenos Aires gedaald van 8.35 tot 7.70 en de offertes naar Europa geven een getrouwe weerspiegeling van deze daling. Het is weer eens duidelijk geworden dat Argentinië over een zeer grooten oogst beschikt en dat het nog veel te vroeg is om nu reeds het kwantum te schatten dat nog voor export beschikbaar blijft. De handel is over 't algemeen geneigd geweest om aan te nemen dat dit aanzienlijk minder zou zijn dan een jaar geleden, ofschoon de officiële schatting den oogst nog iets hooger aangeeft dan verleden jaar.

Met dat al hebben de locomarkten in Europa in verhouding tamelijk goed standgehouden. Wel zijn ook voor loco de prijzen gedaald, maar de laatste dagen is er weer vraag ontstaan, doordat blijkbaar de consumenten niet langer konden afwachten. Hierdoor is dus het prijsverschil tusschen loco maïs en nog af te laden maïs weer aanmerkelijk grooter geworden, en indien deze vraag voor spoedig leverbare maïs nog mocht aanhouden, is het waarschijnlijk, dat daardoor de geheele markt zich zal herstellen, aangezien daardoor het vertrouwen zal terugkeeren. Waar dit vertrouwen op het oogenblik ontbreekt, is het begrijpelijk dat er weinig eerstehands zaken tot stand kwamen. De stemming was op de meeste dagen van dien aard dat het vaak moeilijk was de waarde van maïs te bepalen.

Ook de maïsprijzen in Chicago zijn nogal wat terugge-

Noteringen.							Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Data	Chicago			Buenos Aires			Soorten	18 Juni 1928	11 Juni 1928	20 Juni 1927
	Tarwe Juli	Mais Juli	Haver Juli	Tarwe Juli	Mais Juli	Lijnzaad Juli				
16 Juni '28	136 $\frac{3}{4}$	102 $\frac{1}{8}$	53 $\frac{5}{8}$	11,20	7,90	15,65	Tarwe (Hardwinter II) .. ¹	14,—	14,50	15,75
9 „ '28	142 $\frac{1}{8}$	103 $\frac{1}{2}$	55 $\frac{5}{8}$	11,80	8,40	16,05	Rogge (No. 2 Western) .. ¹	14,—	14,50	13,25
16 Juni '27	146 $\frac{1}{4}$	101 $\frac{3}{4}$	48 $\frac{5}{8}$	12,25	6,35	15,90	Mais (La Plata)	230,—	238,—	175,—
16 Juni '26	140 $\frac{5}{8}$	71 $\frac{5}{8}$	41 $\frac{5}{8}$	13,55	6,75	17,10	Gerst (No. 2 barley) .... ²	248,—	253,—	241,—
16 Juni '25	149 $\frac{1}{2}$	108	48	13,50	8,75	20,55	Haver (Canada 3)..... ¹	13,60	14,25	13,—
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{4}$	9,40	5,38	13,70	Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad).. ¹	13,65	13,60	12,10
							Lijnzaad (La Plata)	360,—	369,—	374,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	10/16 Juni 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	10/16 Juni 1928	Sedert 1 Jan. 1928	Overeenk. tijdvak 1927	1928	1927
Tarwe.....	45.901	973.159	1.047.792	—	34.738	33.065	1.007.897	1.080.857
Rogge.....	10.714	99.208	177.353	—	—	100	99.208	177.453
Boekweit.....	408	10.434	11.328	—	—	67	10.434	11.395
Mais.....	19.351	437.662	611.380	1.956	98.015	97.567	535.677	708.947
Gerst.....	5.369	159.316	218.605	—	3.540	6.529	162.856	225.134
Haver.....	5.855	83.254	87.730	—	210	2.728	83.464	90.458
Lijnzaad.....	1.519	100.791	126.627	912	174.230	121.888	275.021	248.515
Lijnkoek.....	1.906	94.020	85.369	—	1.184	—	95.204	85.369
Tarwemeel.....	6.479	59.629	56.750	262	20.529	18.377	80.158	75.127
Andere meelsoorten.....	60	5.530	7.486	—	—	—	5.530	7.486

loopen, maar deze prijsverlaging is niet van dien aard dat er voorloopig sprake van export van Noord-Amerika kan zijn. Wel vraagt men zich af of de nieuwe oogst, die zich blijkbaar gunstig ontwikkelt, niet een flink export-saldo zal opleveren, doch dit zal eerst in December van dit jaar export ten gevolge kunnen hebben. Op dit oogenblik zijn de Amerikaanse prijzen, ook voor latere afluiging, nog te hoog ten opzichte van de prijzen van Argentinië. Niettegenstaande de gunstige berichten van den nieuwen oogst, daalde de December termijn te Chicago slechts van 86 $\frac{3}{4}$ tot 85 $\frac{1}{2}$. De zichtbare voorraad die ca. 3 miljoen bushels verminderde, bedraagt op het oogenblik 20.324.000 bushels tegen 32.952.000 bushels een jaar geleden. De mogelijkheid dat men vóór den nieuwen oogst aan de markt komt nog een tekort zal hebben, wordt door deze cijfers wel aangegeven.

Gerst: Onder invloed van maïs liepen ook de gerst-prijzen terug, maar waar ook voor dit artikel de voorraden in de Vereenigde Staten gering zijn, zijn de prijsverlagingen niet evenredig aan die van andere artikelen. In Canada evenwel liepen de noteringen scherp terug, vooral op 18 dezer en tegen een notering per Juli van 92 $\frac{3}{4}$ op 11 dezer, sluit dezelfde termijn op 18 dezer op 86 $\frac{3}{4}$. Ook de offertes van Donaugerst zijn nogal wat verlaagd, maar het is begrijpelijk dat onder de tegenwoordige omstandigheden de koopers uiterst behoedzaam zijn.

Haver: Het is begrijpelijk dat over haver al heel weinig nieuws te vermelden valt. De noteringen ondergingen onder druk van de andere granen een zeer scherpe verlaging vooral in Canada waar Juli daalde van 67 $\frac{1}{2}$ tot 60 $\frac{3}{4}$. Dit is dus circa 10 pCt. In de Vereenigde Staten zijn de prijsverschillen evenwel veel geringer. De vraag in Europa had weinig te beteekenen en bepaalde zich hoofdzakelijk tot kleine partijtjes voor directe behoefte.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren de afgelopen week flauw gestemd.

In New York waren de fluctuaties op de termijnmarkt na eene inzinking bij de opening verder niet noemenswaard. De slotnoteringen waren als volgt: Sp. C. 4,21; Juli 2,55; Sept. 2,64; Dec. 2,72; Mrt. 2,63 en Mei 2,70.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 62.000 tons, de versmeltingen 54.000 tons tegen 74.000 tons in 1927 en de voorraden 567.000 tons tegen 261.500 tons.

In Cuba- of andere koloniale suiker ging zoogoed als niets om, aangezien houders zich vrijwel uit de markt hadden teruggetrokken; een klein partijtje ging in andere handen over tot ongeveer 2 $\frac{1}{2}$ d.c. c. & fr.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1928	1927	1926
	Tons	Tons	Tons
Cubaansche prod. tot 12/6 ..	4.000.000	4.499.000	4.839.168
Consumptie.....	44.587	58.000	63.000

Weekontv. afscheephavens ..	21.255	38.976	46.432
Totaal sedert 1/1	2.941.043	3.255.961	3.646.735
Werkende fabrieken	—	3	9
Weekexport.....	45.058	90.805	75.097
Totale export sedert 1/1.....	1.686.138	2.001.145	2.266.299
Voorraad afscheephavens ...	1.232.348	1.268.082	1.380.436
Voorraad Binnenland	1.036.927	1.185.039	1.129.433

In Londen vonden verdere groote liquidaties van Augustuscontracten op de termijnmarkt plaats, waardoor prijzen verder inzakten; het slot was: Juni Sh. 14/3; Aug. Sh. 14/3 $\frac{1}{2}$; Dec. Sh. 14/5 $\frac{1}{4}$; Mrt. '29 Sh. 14/8 $\frac{1}{4}$.

De Board of Trade Statistiek over Mei wordt met de volgende cijfers bekend gemaakt:

	Mei '28	Mei '27	J./M. '28	J./M. '27
	Tons	Tons	Tons	Tons
Import Ruwsuiker....	186.763	119.322	724.937	484.109
„ Geraffineerd ..	40.225	501.418	151.162	243.522
Totaal.....	226.988	620.740	876.099	727.631
Voorraad Binnl. suiker	16.750	5.050	—	—
Voorraad in entrepôt..	264.250	310.600	—	—
Voorraad in raffinaderij	33.950	78.100	—	—
Tot. binnenl. verbruik	191.216	121.823	659.795	605.386
Totale export.....	6.545	7.305	28.537	25.862

Op Java brokkelden de noteringen voor tweedehandsch suiker tusschen $f \frac{3}{8}$ en $f \frac{1}{4}$ verder af. De afscheep van Java bedroeg gedurende Mei 91.000 tons.

Hier te lande liepen de noteringen op de termijnmarkt na prijshoudende opening $f \frac{1}{4}$ à $f \frac{3}{8}$ terug, waarna zij echter wegens dekkingsvraag en eenige aankopen weder wat aantrokken. De nominale waarde is ongeveer: Aug. $f 15 \frac{1}{2}$; Dec. $f 15 \frac{1}{2}$ en Mrt. $f 16 \frac{1}{4}$. De omzet bedroeg deze week 4100 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 13 Juni 1928.

De Amerikaanse katoenmarkt heeft weer een rustige week gehad. Er waren slechts geringe prijsfluctuaties gedurende de laatste helft van de vorige week en de totaalverkoop van „spot” in Liverpool bedroegen slechts 26.000 balen. Gisteren daalden prijzen in Liverpool circa 10 punten en New York sloot ruim 30 punten lager. Vandaag opent Liverpool 9/12 punten lager. De ontvangsten in de havens bedragen circa 8 $\frac{1}{4}$ tegen 12 $\frac{1}{2}$ miljoen balen verleden jaar, terwijl de export ruim 7 miljoen balen draagt tegen 10 $\frac{1}{2}$ miljoen verleden jaar. Egyptische katoen is aanmerkelijk flauwer geworden en noteert F. G. F. Sakel gisteren 20.55 d., een cijfer, dat wij sedert April niet gezien hebben. Stocks in Alexandrië bedragen 2 $\frac{1}{4}$ miljoen cantars, tegenover 3 miljoen cantars een jaar geleden, terwijl de berichten over den te velde staanden oogst over het algemeen gunstig luiden.

De vraag naar Amerikaanse garens is over het alge-

meen gering. Spinners van grove nummers rapporteeren een flauwe markt met weinig vraag. In medio ringgarens en twist en weftcoops worden slechts kleine hoeveelheden voor direct gebruik omgezet. In fijnere dhootygarans echter hebben hier en daar enkele spinners gedurende de laatste dagen van de vorige week goede zaken gedaan. Naar bundelgarens, zoowel enkele als getwijnde, bestond slechts weinig vraag, hoewel sedert ons laatste bericht, enkele flinke hoeveelheden getwijnde naaigarens voor Indië zijn afgesloten. In Egyptische garens heeft de prijsdaling van het ruwe materiaal een einde aan zaken gebracht, terwijl hierdoor juist flinke verkoopen van twistgarens mogelijk zijn geworden. Men kan echter wel zeggen, dat koopers nog geen vertrouwen hebben in de huidige katoenprijzen en men is over het algemeen wat „bearish” gestemd. Men heeft momenteel moeilijkheden met de arbeidersorganisaties, zoowel in de spinnerijen als in de weverijen, die ook een beletsel zijn voor geregeld zakendoen.

In de doekmarkt is weinig verandering te rapporteeren. Prijzen kunnen zich goed handhaven en de toon schijnt gezond te zijn. De „monsoon” is in Indië doorgelopen. Calcutta toont meer belangstelling dan den laatsten tijd het geval is geweest en zendt meer aanvragen voor dhooties en gebleekte goederen. Biedingen zijn in den regel veel te laag, hoewel hier en daar zaken voor flinke hoeveelheden gerapporteerd worden. China en de kleinere Oostersche markten leveren hun gewoon aandeel in de zaken, voornamelijk in fancy goods, doch deze zaken zijn niet toegenomen, terwijl ook geen bepaalde style op den voorgrond treedt. Over het algemeen zijn de vooruitzichten van de markt meer hoopvol, hoewel er nog geen bepaalde verbetering in de positie van Lancashire is gekomen.

Liverpoolnoteeringen	Oost. koersen	5 J.	12 J.
		6 J.	13 J.
F.G.F. Sakellaridis	T.T. op Br.-Indië	1/5 3/4	1/5 3/4
G.F. No. 1 Oomra	T.T. op Hongkong	2/0 1/4	2/0 1/4
	T.T. op Shanghai	2/8 1/4	2/8 1/4

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	15 Juni 1928	8 Juni 1928	1 Juni 1928	15 Juni 1927	15 Juni 1926
New York voor Middling ...	21,15 c	21,05 c	21,05 c	16,95 c	18,05 c
New Orleans voor Middling ...	20,55 c	20,51 c	20,52 c	16,65 c	17,03 c
Liverpool voor Middling ...	11,39 d	11,45 d	— d	9,10 d	9,64 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '27 tot 9 Juni '28	Overeenkomstige periode	
		1926/27	1925/26
Ontvangsten Gulf-Havens.	8275	12788	9481
„ Atlant.Havens			
Uitvoern naar Gr. Brittannië	1353	2501	2167
„ „t Vasteland etc.	4823	6300	4281
„ „ Japan.....	960	1712	1156

Voorraden.
(In duizendtallen balen.)

	8 Juni '28	Overeenkomstig tijdstip	
		1927	1926
Amerik. havens.....	1136	1502	794
Binnenland	523	575	1185
New York	91	221	46
New Orleans	290	367	234
Liverpool	587	1008	527

KOFFIE.

De afgelopen week was over het algemeen vrij onbeduidend. Alleen in stoomende of spoedig af te laden Robusta kwamen in de eerste hand nogal wat zaken tot stand, doch overigens was het stil. In de kost- en vracht-aanbiedingen van Santos kwam ook ditmaal feitelijk geen verandering, waartegenover die van Rio een fractie opliepen. De cijfers van Robusta, op aflading van Nederlandsch-Indië, zijn hier en daar iets lager dan een week geleden, doch de prijzen der gewasschen Centraal-Amerikaansche soorten bleven meerendeels onveranderd.

De afzet in loco was, vooral wat Santos betreft, zeer matig; in de andere soorten ging het een en ander om ter voorziening in directe behoefte, zoowel voor binnenlandsch verbruik als voor uitvoer.

Ook aan de termijnmarkt waren de prijsverschillen zeer klein en bij het opmaken van dit bericht zijn de noteerin-

gen ten onzent ten slotte gelijk of bijna gelijk aan die van een week geleden.

Volgens een heden alhier aangekomen telegram zou te New-York per draad van particuliere zijde te Santos bericht zijn ontvangen, dat de eerste bloei van den Santos-oogst 1929/30 (welke als altijd verwacht werd tegen het einde van Juli) ten gevolge van zeer warm weder nu reeds heeft plaats gehad. Er wordt bijgevoegd, dat eventueele lichte vorst of koude winden, welke in Brazilië meermalen in de maanden Juli en Augustus optreden, ditmaal zeer grooten invloed zouden hebben op den volgenden oogst, nu de eerste bloei zooveel vroeger heeft plaats gehad dan gewoonlijk. Wat hiervan is, valt voor het oogenblik alhier nog niet te beoordeelen, doch in elk geval lijkt het wenschelijk nadere bevestiging betreffende dezen vervroegden bloeitijd af te wachten.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 105/- a 107/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 108/- a 110/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 75/- a 75/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juni-verscheping, 38 1/2 ct.; Palembang Robusta, Juli-verscheping, 38 1/2 ct.; Benkoelen Robusta, Juni-verscheping, 38 7/8 ct.; Mandheling Robusta, Juni-verscheping, 42 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Juni-verscheping, 47 ct., alles per 1/2 KG. cif., uitgeleverd gewicht, netto-contant.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 65 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 49 ct. voor Robusta.

De noteeringen aan de Rotterdamse termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd contract basis Santos Good			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
19 Juni	58 1/2	57 1/2	—	—	46 1/2	45	44	43 7/8
12 „	58 1/2	57 1/2	—	—	46 3/8	44 7/8	44 1/8	43 7/8
5 „	58 1/2	57 1/2	—	—	46 3/8	45 1/8	44 1/2	44 1/2
30 Mei	58	56 1/2	—	—	45 3/8	44	43 1/8	43 1/8

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
18 Juni	\$ 15,25	\$ 15,36	\$ 15,30	\$ 15,20
11 „	„ 15,07	„ 15,15	„ 15,—	„ 14,91
4 „	„ 15,30	„ 15,41	„ 15,38	„ 15,30
29 Mei	„ 14,93	„ 15,—	„ 14,90	„ 14,82

Rotterdam, 19 Juni 1928.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
18 Juni 1928	285.000	27.375	1.085.000	33.500	5 ¹²³ / ₁₂₈
11 „ 1928	269.000	27.500	1.014.000	33.500	5 ³¹ / ₃₂
4 „ 1928	310.000	27.225	994.000	33.500	5 ¹²⁷ / ₁₂₈
20 Juni 1927	250.000	22.325	935.000	23.700	5 ⁵⁹ / ₆₄

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgelooopen week	Sedert 1 Juli	Afgelooopen week	Sedert 1 Juli
16 Juni 1928 ...	50.000	3.701.000	215.000	9.890.000
18 Juni 1927 ...	79.000	3.464.000	178.000	9.214.000

1) In Reis.

THEE.

De theemarkt had in de afgelopen week een flauw verloop. Te Londen was de stemming voor superieure soorten prijshoudend, doch alle overige thee werd tot lagere prijzen verkocht. De gemiddelde prijsdaling van de gewone midden- en ordinaire soorten beliep 1 tot 2 d.

Volgens de laatste telegrammen uit Calcutta zou de Noordelijk-Britsch-Indische thee op het einde van Mei 34.658.400 lbs. hebben bedragen, hetgeen 4 1/2 miljoen lbs. meer is dan het vorige jaar.

Geen ongunstigen indruk maken echter de cijfers van den Board of Trade. De invoeren over Mei in het Vereenigd Koninkrijk beliepen 2 1/2 miljoen lbs. tegenover 24,8 mil-

lioen lbs. in Mei 1927. De afleveringen naar het binnen- en buitenland bedroegen in de afgelopen maand te zamen 47 millioen lbs. tegen 43 millioen lbs. in 1927.

De voorraden in entrepôt zijn belangrijk verminderd. Zij geven per einde Mei een cijfer te zien van 196 millioen lbs. of 27½ millioen lbs. minder dan aan het begin van Mei. Op einde Mei 1927 beliepen de voorraden in totaal 157 millioen lbs.

De uitvoeren gedurende Jan./Mei van Java en Sumatra bedroegen resp.: 25.457.000 KG. en 3.509.000 KG. tegen 23.370.000 KG. en 3.282.000 KG. in de dienovereenkomstige periode van 1927.

Amsterdam, 18 Juni 1928.

STEENKOLEN.

Op den Rijn loopt de staking van de Duitse schippers op haar laatste beenen door de verbindendverklaring van de arbitrale uitspraak. Hetzelfde geldt voor de beunanningen van den gemonopoliseerden sleepdienst op het Rijn-Hernekanaal, zoodat verwacht mag worden, dat binnen enkele dagen de werkzaamheden zullen worden hervat, waaronder ook die vallen aan de tippen in Ruhrort, die wekenlang stil gelegen hebben door een staking ter ondersteuning van de bemanningen van de Rijnschepen. Blijft dan nog over de omstandigheid, dat de mijnen de productie ingekrompen hebben en dat de tippen, die zoolang door de sympathie-staking stil gestaan hebben, lang niet het kwantum werk te verzetten zullen krijgen, dat zij in normale tijden hadden mogen verwachten.

De Engelsche mijnen wachten nog steeds op de meerdere aanvragen, die het gevolg zouden moeten zijn van de weigering van Westfalen om tot verliesbrengende prijzen te exporteeren.

De prijzen zijn:

Northumberland Ongezeefde	f	9,50
Durham Ongezeefde	„	10,25
Cardiff 2/3 large 1/3 smalls	„	12,25
Schotsche Gezeefde (Prime Lothians)	„	9,75
Yorkshire Gewasschen Doubles	„	10,75
Westfaalsche Vetförder	„	13,75
„ Vetstukken	„	15,—
„ Smeenootjes	„	14,50
„ Gasvlamförder	„	13,75
„ Gietscokes	„	16,75
Hollandsche Eierbriketten	„	14,90

alles per ton van 1000 KG. franco station Rotterdam/Amsterdam.

Ongezeefde bunkercolen f.o.b. Rotterdam/Amsterdam f 10,—.

Markt flauw.

19 Juni 1928.

IJZER.

Sedert het vorige overzicht is er in de positie van de ruwijzermarkt geen verandering gekomen. De prijzen zijn vast. In Engeland gaat men nog steeds beneden de officieele noteringen. De hausse op de staalmarkt is tot stilstand gekomen, de prijzen hebben zich op een zeer hoog niveau weten te stabiliseeren.

	Notering in de week van		
	4/10 Juni 1928	11/17 Juni 1928	13/19 Juni 1927
Ruwijzer.			
<i>f.o.t. furnace</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Cleveland Foundry no.1	68½	68½	72½
„ „ „ 3	66	66	70
„ „ „ 4	65	65	69
Hematite East Coast mixed numbers	70	69	77½
<i>Wagon départ Longwy (Lotharingen)</i>	Frs.	Frs.	Frs.
Moulage	440	440	460
Semi-phosphoreuse	475	475	495
<i>ab Werk Rheint.-Westfalen</i>	Mk.	Mk.	Mk.
Giessereiroheisen no. 1	86½	86½	88
Hämatit „ „ 3	82	82	86
Hämatit „ „ „	87½	87½	93½
<i>f.o.b. Antwerpen</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Gieterij ruwijzer no. 3..	61-62½	61-62½	60-61
Walsproducten.			
<i>f.o.b. Antwerpen (vrijbl.)</i>	Sh.	Sh.	Sh.
Staatijzer 5 mM.....	115-116	115	94-94½
Plaatijzer 3 mM.....	128-128½	128	120-121
„ 3 „	132½	132½	125-127½

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Standaard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
18 Juni 1928..	63.17/6	69.2 6	216.12/6	20.17/6	25.10/-
11 „ 1928..	64.7/6	69 2,6	222.2/6	21.7/6	25.17/6
4 „ 1928..	64.-/-	69.-.-	223.17/6	21.12/6	25.17/6
29 Mei 1928..	64.2/6	68.15/-	227.17/6	21.2 6	25.17/6
20 Juni 1927..	53.17/6	60.1/3	296.7/6	24.2/6-	28.12/6
20 Juli 1914..	61.-/-6		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VRACHTENMARKT.

Ofschoon de Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt niet levendig kon worden genoemd, zijn er toch gedurende de afgelopen week circa 20 booten bevracht. Er was hoofdzakelijk vraag naar Juni-belading naar het Continent en de vrachten naar deze bestemming zijn 1½ tot 2 cents ongelopen. Van Montreal werd naar het Continent tot 12 cents betaald, basis Antwerpen en Rotterdam, doch tegen het einde der week scheen de vraag naar Juni-tonnage nagenoeg afgelopen te zijn. Per eerste helft Juli is 11 cents gedaan naar Antwerpen en Rotterdam, terwijl naar de Middellandsche Zee (Genua, Livorno of Napels) 15 cents is gedaan voor Juni en eerste helft Juli.

De markt van de North-Pacific bleef zeer kalm. Van Vancouver is per Juli bevracht tegen 26/- naar U.K./Continent, 6 d. minder voor Antwerpen of Rotterdam.

Een buitengewone opleving heeft plaats gehad in de vraag naar tonnage van La Plata en het aantal bevrachtingen dat gedurende de afgelopen week is gedaan, is boven de veertig gekomen. De vrachten zijn voor alle posities gestegen. Voor Juni-belading werd van boven La Platahavens tot 22/6 betaald naar U.K./Continent, terwijl voor Juni/Juli, waarnaar de meeste vraag was, tot 23/- is gedaan. De meeste bevrachtingen werden gedaan van boven La Platahavens; van Bahia Blanca werden slechts 3 booten gedaan, waarvan twee spotprompt naar het Continent tegen 19/- en een per Juli/Augustus naar dezelfde bestemming tegen 19/6. Tegen het einde der week werd de markt kalmer.

De oostelijke afdelingen waren over het algemeen kalmer, doch van 1 of 2 markten zijn de vrachten gehandhaafd door het tekort aan tonnage. Van Kaapstad/Durban range werd een 5700 tonner gedaan per laatste helft Juli naar U.K./Continent op basis van 22/-, terwijl een 5500 tonner per laatste helft Augustus 22/- heeft bedongen.

Van den Donau is meer vraag naar tonnage gekomen voor nieuwe oogstbelading. Tonnage met ligdagen, bijv. niet vóór 20 Augustus, van ca. 6000 tons, kan geplaatst worden tegen 15/-. De Zwarte Zee was kalm. Per Juni/Juli werd 10/6 betaald naar het Continent, 11/- U.K. en 12/- naar Scandinavië.

Van de Middellandsche Zee is de vraag naar tonnage voor erts naar Rotterdam grooter geworden, doch daar voldoende tonnage beschikbaar was, zijn de vrachten niet gestegen. Er werd o.m. betaald: Benisaf/Rotterdam 4/3, Melilla/Rotterdam 4/10½, Almeria Pier/Rotterdam 5/-. Carthage/Antwerpen 7/-. Voor fosfaat werd een 5500 tonner gedaan van Stax naar Antwerpen en Gent bevracht tegen 6/7½. Naar Rotterdam wordt 7/- in uitzicht gesteld.

De markt van de Golf van Biscaye is vast en tonnage wordt niet overvloedig aangeboden. Bilbao/Rotterdam betaalde 5/6, Glasgow 6/6 en Cardiff 5/9.

De uitgaande Engelsche kolenvrachters bleven flauw gestemd. Van Zuid-Wales werd o.m. betaald: Rouan 4/-, Piraeus 9/3, Pernambuco 9/7½, Buenos Aires 10/6 en van de Oostkust: Brevig 5/3, Rotterdam 3/6, Hamburg 3/9, Genua 7/6, Buenos Aires 10/3, Montreal 7/-.

RIJNVAART.

Week van 10 t/m. 16 Juni 1928.

De aanvoeren van zeezijde waren, wat erts betreft, minder dan de voorafgaande week. Scheepsruimte was, hoewel beperkt, voldoende om in de vraag te voorzien. De vrachten ondergingen geen wijziging. Voor erts betaalde men f 0,45 met ¼ en f 0,55 met ½ lostijd. De oponthoudsclausule voor Hollandsche schepen, bij staking, kwam succesievelijk in den loop der week geheel te vervallen. Alleen voor Hollandsche schepen, bestemd voor den Bovenrijn, bleef deze clausule van kracht.

In de Ruhrhavens bleven de verschepingen van kolen gering. In weerwil van de staking der Monopol-booten op het Rhein-Hernekanaal, was er tamelijk veel vraag naar kanaalruimte. De vrachten bleven ongewijzigd. Verschillende grote schepen, hoofdzakelijk toebehoorende aan Hollandsche reederijen, welke in de Ruhrhavens niet onmiddellijk emplooi konden vinden, sleepten ledig naar Rotterdam.